

L. A. 46.

REVISTA ECONOMICĂ

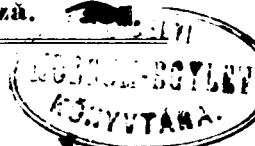
ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Prețul de prenumerare :	Taxa inserțiunilor :
Pentru Austro-Ungaria . . . Cor. 10.— pe an.	1 pag. întreagă Cor. 24.—, 1/2 pagină Cor. 14.—
„ România . . . . . Lei 12.— „ „	1/4 „ . . . . . „ 8.—, 1/8 „ . . . . . „ 5.—
Abonamentele se primesc numai pentru anul întreg.	Abonamentele și inserțiunile se plătesc în Sibiu, anticipativ.

Toate lucrările publicate se remunerează.

SUMAR :

Băncile noastre. (Adunările generale din 1900. Seria II.)	193—208
Abrogarea notării procentuale la bursa din Viena	208—209
Teoria asigurărilor asupra vieții, (Asigurări de capital) de I. Lăpădatu	210—216
Legislațiune: Împrumut de 120 milioane	216—217
Jurisdicțiune: Plata sumei cambiale; Responsabilitatea comisionarului; Primirea unei afaceri cu Activa și Pasiva; Puterea de drept a afacerii de asigurare	217—218
Agricultură: Situațiunea agricolă; Dela „Reuniunea economică în Orăștie“; Insoțire de credit în Ilimbav; Prelegeri economice în Săliște; Muzeu agricol în Budapesta	218—220
Comerciu: Situațiunea comercială; Muzeul comercial din Budapesta	221
Revista financiară: Situațiunea	221—222
Cronică: Necrolog; „Román intézetek Magyarországbán 1898-ban“; Pécatele economilor maghiari; „Vechia Asociațiune funebrală română din Elisabetinul-Timișoarei; Reuniunea de inmormântare în comuna Vinerea; Reuniuni de temperanță; Asigurări asupra vieții și liberarea de datorii a pământului; In scopul colonisărilor; România a exportat cereale	222—226
Invățământul economic: Școale economice; Școale pentru industriași și meseriași	226
Literatură: „Legea veterinară“	226—527
Trageri la sortii	227—229
Bursa de efecte din Viena	230—231
Bursa de efecte din București	232
Bursa de mărfuri din Budapesta	232

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

editat din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, Sibiu; „Ardeleana“, Orăștie; „Auraria“, Abrud; „Berzovia“, Jidovin; „Bihoreana“, Orade; „Bistrițana“, Bistrița; „Brădetul“, Orlat; „Cordiana“, Fofeldea; „Corvineana“, Hunedoara; „Crișana“, Brad; „Detunata“, Bucium; „Doina“, Câmpeni; „Economul“, Cluj; „Făgețana“, Făget; „Fortuna“, Rodna-vechie; „Furnica“, Făgăraș; „Hațegana“, Hațeg; „Hondoleana“, Hondol; „Hunedoara“, Deva; „Iulia“, Alba Iulia; „Lipovana“, Lipova; „Lugoșana“, Lugoș; „Lucașfărușul“, Vêrșeș; „Cassa de păstrare“, Miercurea; „Mielul“, Poiana; „Munteana“, Ofenbaia; „Mureșana“, Reghin; „Mureșanul“, Radna; „Nădlăcana“, Nădlac; „Nera“, Bozovici; „Olteana“, Viștea-inf.; „Oraviceana“, Oravița; „Patria“, Blaj; „Plugarul“, Săcădate; „Racoșana“, Șeica-mare; „Sătmăreana“, Seini; „Sebeșana“, Sebeșul-săseș; „Selăgeana“, Jibou; „Cassa de păstrare“, Seliște; „Sentinela“, Satul-nou; „Silvania“, Șimleu; „Someșana“, Deeș; „Steaua“, Petroșoselo; „Timișana“, Timișoara; „Ulpiana“, Grădiște; „Victoria“, Arad; „Vlădeasa“, Huedin; „Zlăgnea“, Zlagna.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul II.

Sibiu, 10 Mai 1900.

Nr. 5.

Băncile noastre.

(Adunările generale din 1900).

(Seria II.)

„Asociațiunea de economii și ajutor“ în Ghiroc.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (II an de gestiune).	Passive	
Cassa	7-91	Capital de fond. versat	5,096-56
Cambii	6,029-50	Depuneri	7-07
Spese de fondare	300—	Reescompt	638—
Mobiliar	19-44	Fond de rezervă	425-59
		Profit curat	189.63
	Cor. . 6,356-85		Cor. . 6,356-85
Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate	
Interese ridicate și capitalisate	2-11	Interese după cambii	378-16
Contribuțiune	178-30	Serisuale	189-08
Chirie	90—	Taxe de fondare	10—
Spese de cancelarie	78-80	Penale	28-52
Interese de reescompt	71-36	Provisiuni	64-60
Amortisare din spese de fondare	58—		
10% amortisare din mobiliar	2-16		
Profit curat	189-63		
	Cor. . 670-36		Cor. . 670-36

Fată de anul precedent vedem că „Escomptul“ s'a sporit cu Cor. 2,772.—, totalul activelor cu Cor. 2,752.—, „Capitalul social cu Cor. 3060.—, și că s'a pus basă și la un fond de rezervă. O *decreștere* mare se arată la

„Depozitele spre fructificare“, cari au scăzut dela Cor. 1,130—, aproape la zero; asemenea s'a redus profitul curat cu Cor. 248—. „Interese transitoare“ nici în anul acesta nu s'au computat, asemenea vedem menținute espresiunile neusitate „Scrisuale“ și „Penale“ excepționate încă anul trecut.

Adunarea generală s'a ținut la 14 Februarie 1900 sub presidiul d-lui *Francisc Metzger* fiind notar d-l *Traian Telescu*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Petru Buibaș* și *Petru Rotariu*. Au participat 47 acționari, reprezentând 165 acțiuni cu 145 voturi. Profitul curat se distribuie astfel, că cei-ce au plătit cuota întreagă de Cor. 80— primesc 6%, iar restul trece întreg la fondul de rezervă.

În comitetul de supraveghiere au fost aleși d-nii *Nicolae Aga*, *Trifu Andraș*, *Iosif Buibaș*, *Aurel Coandă* și *Bosioc Miu*.

*
„*Arieșana*“, institut de credit și de economii în *Turda*.

Active	Balanțul cu 31 Decembre 1899 (XIV an de gestiune)		Pasive	
Cassa în numerar	6,228-72		Capital	80,000—
Cambii escomptate	112,210-57		Depuneri spre fructificare	128,218-99
Cambii cu asec. hipot.	39,324—		Fond de rezervă	21,679-09
Împrumut pe hipotecă	103,850-03		Fond de pensuni	2,934-65
Anticipații	7,047-48		Cambii reescomptate	58,247-30
Obligații cu caventași	300.—		Dividende neridicate	448—
Realități	48,324-83		Interese transitoare pro 1900	1,399-89
Efecte	1,797-75		Creditori	27,123-02
Mobiliar . . . . . fl. 132-29			Profit curat	8,889-32
10% amortisare . . . . . „ 13-22	119-07			
Chirie anticipată	167—			
Diverse conturi debitoare	9,570-81			
	fl. 328,940-26			fl. 328,940-26

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese de reescompt	4,445-77	Interese de cambii	11,259-62
„ „ fond de rezervă	825-03	„ „ hipotecă	8,828-17
„ „ fond de pensuni	111-90	„ „ obligațiuni	20-76
„ „ depuneri	6,606-49	„ „ întârziere	1,952-67
Amortisări	1,415-79	Competență de scris	182-91
Spese	92-02	Provisiune	3,885-78
Porto	71-87	Venitul caselor	2,210-61
Salare	2,462-34		
Dare directă	1,943-20		
Dare după inter. depun.	603-65		
Ecuivalent	31-70		
Chirie	333—		
Relut de cuartir	146-50		
Remunerații	35—		
Mobiliar 10% amortisare	13-22		
Competență erarială	41-72		
Marce de prezență	272—		
Profit curat	8,889-32		
	fl. 28,340-52		Cor. 28,340-52

Comparativ cu bilanțul pe 1898 se observă *crescere* la „Cambii cu acoperire ipotecară“ de fl. 8833.—, la „Diverse conturi debitoare“ de fl. 2627 și la „Împrumuturi ipotecare“ de fl. 1957.—. Asemenea au *crescut* dela fl. 3967 la fl. 7,047.—, va să zică cu fl. 3,080.—, poziția „Anticipații“, sub care de altfel nu scim ce este a se înțelege, căci anticipațiunile sunt de multe feluri: anticipații sau avansuri pe efecte, apoi anticipații de spese procesuale sau de salare; pentru aceste două din urmă însă suma de fl. 7,047.— ar fi prea mare. Totalul activelor a *crescut* cu fl. 18,445.—. „Depozitele spre fructificare“ arată față de anul expirat o *reducere* de fl. 20,333.—, asemenea s'a redus „Reescomptul“ cu fl. 6,608.—. „Fondul de rezervă“ inclusive cel de pensiuni a *crescut* cu fl. 2723.— iar „profitul net“ cu fl. 703.—. „Interesele transitoare anticipate“ încă figurează de astădată în bilanț cu o sumă mai corespunzătoare totalului intereselor încassate decât în anul trecut, când față de fl. 20,243 interese încassate interesele anticipate au fost arătate numai cu fl. 684.

Adunarea generală s'a ținut la 24 Februarie 1900 sub presiul d-lui *Iuliu Baroși*, fiind notari d-nii *Alexandru Gaia* și *George Boldea*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Dr. Nerva Moldovan*, *Valeriu Moldovan* și *Iosif Stiber*. Au participat 21 acționari, reprezentând 306 acțiuni cu 208 voturi.

Profitul curat de fl. 8,889·32 s'a distribuit în modul următor: dividendă fl. 5,600.— = 7% sau Cor. 7.— de coupon plătit la 15 Maiu 1900, fondului de rezervă fl. 1773·67, cu care va atinge suma de fl. 23,452·76, fondului de pensiuni fl. 244·46, cu care se va urca la fl. 3179·11, pentru scopuri filantropice-culturale fl. 244·46 și anume: săracilor din Turda, „Asociațiunii“, teologului Ioan Cimoca, „Masa studenților“ din Brașov, internatului din Beiuș și Petroșeni câte fl. 5.—, Scoalei gr.-cat. în Turda fl. 140.—, scoalelor din tractul protopopesic gr.-cat. din Turda fl. 30.—, pentru înființândul spital al studenților din Blaș fl. 10.—, fondului meseriașilor români din Turda fl. 32·46, studenților români din Viena fl. 2.—; tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiare și funcționarilor fl. 1026·73.

În direcțiune a fost ales d-l *Dr. George Ilea*, avocat în Cluj.

*

„*Bistrițana*“, institut de credit și de economii în *Bistrița*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (XIII an de gestiune)	Pasive	
Cassa	4,662·58	Capital de acțiuni	40,000.—
Cambii de bancă	366,452·50	Depuneri spre fructificare:	
Escompt ipotecar	63,506·43	a) de ale privaților	217,592·79
Împrumut pe ipotecă	33,223·61	b) de ale fondului gen. de reser.	40,000.—
Împrumuturi pe obligațiuni	13,510·89	c) de ale fond. special de rezervă	5,382·17
Împrumuturi pe efecte (Lombard)	4,635.—	d) de ale fondului de pensiune	8,536·09
Efecte fondului de pensiune	3,360.—	e) de ale fond. pentru scop. filan.	499·60
Efecte fond. special de rezervă	510.—	Dividende neridicată pro 1898	40.—
Realități	19,996·57	Interese transitoare	4,707·15
Mobiliar	439·88	Cambii reescomptate	190,007·43
Debitori	4,538·61	Creditori	645·63
		Profit curat	7,425·21
	fl. . 514,836·07		fl. . 514,836·07

Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate
Contribuțiuni	2,822.78	Interese după tot felul de împr. 27,300.16
Competința de timbru	25.50	Interese de întârziere 928.78
Salare	6,917.33	Provisiuni și taxe 2,575.05
Spese de tot soiul	743.21	Chirie 892.49
Interese de depuneri	11,809.08	
Bani de cuartir	940.—	
Marce de prezență	344.—	
10% amortisare din mobilier	48.87	
Porto-postal	181.50	
Dubioase	439.—	
Profit curat	7,425.21	
	fl. . 31,696.48	fl. . 31,696.48

Comparativ cu bilanțul precedent observăm la singuraticile poziții următoarele schimbări: „Escomptul“ inclusive „Cambiiile cu acop. ipot.“ s'a redus cu fl. 13,191.—, „Împrumuturile hipotecare“ cu fl. 2,202.—, „Lombardul“ cu fl. 1,755.—; „Împrumuturile pe obligațiuni“ din contră s'au sporit cu fl. 3,830.—. Totalul activelor arată o *decreștere* de fl. 16,646.—. „Depozitele spre fructificare“ au *crescut* cu fl. 15,668.—, „Reservele“ inclusive fondul de pensiuni și fondul pentru scopuri filantropice cu fl. 5,205.— și întrec capitalul social cu fl. 14,417.— resp. cu dotațiunea anului curent de fl. 2,965.— cu fl. 17,382.—, încât în privința aceasta institutul de care ne ocupăm, poate servi ca model aproape tuturor băncilor noastre. De dorit ar fi numai ca pentru mai bună consolidare a sa, institutul acesta să-și întărească și rezerva de efecte proprii, care în starea actuală este cam neînsemnată în proporțiune cu „depozitele“ și cu celelalte fonduri. O *reducere* însemnată a suferit față de anul trecut „Reescomptul“, care a scăzut cu fl. 36,289.—, asemenea s'a redus profitul net cu aproape fl. 2000.

Adunarea generală s'a ținut la 23 Martie a. c. n. sub presiul d-lui *Alexandru Szilási*, fiind notar d-l *George Curtean*, iar verificatori ai procesului verbal d-nii *Dr. Alexandru Pop*, *Valeriu Poruț* și *Dr. Gavriil Tripon*. Prezenți 15 acționari, reprezentând 213 acțiuni cu 190 voturi.

Profitul net de fl. 7,425.21 s'a hotărît a se distribui cum urmează: dividendă fl. 4000.— = 10% sau fl. 10.— de cupon, plătilbil imediat după adunarea generală, fondului de rezervă fl. 2000.—, fondului de pensiuni fl. 965.21, pentru scopuri filantropice-culturale fl. 400.— și anume: pentru dotarea fondului de binefaceri și cultural fl. 200.—, scolarului Mih. Someșan în Năsăud fl. 20.—, Reuniunii pompierilor din Bistrița fl. 10.—, lui Vasile Mălinaș din Figa fl. 10.—, studentului jurist Victor Hosszu în Cluj fl. 20.—, Reuniunii române de cântări în Bistrița fl. 50.—, elevului militar Vasile Popițan în Sibiu fl. 30.—, la dispozițiunea directorului executiv fl. 60.—; în fine remunerațiunii fl. 60.

La institutul acesta remarcăm un lucru, pe care până acum nu l'am observat la alte institute și anume, că în anul acesta membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, precum și funcționarii nu primesc nici o tantiemă. În direcțiune au fost aleși de astădată doi membri și anume d-nii *Chiril Deac* și *Valeriu Poruț*, iar în comitetul de supraveghiere s'au reales d-nii *Anchedin Candale*, *Pamfilu Grapini* și *Iosif Lissai*.

„Brădetul“ institut de credit și economii, societ. pe acțiuni în *Orlat*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (VI an de gestiune)	Pasive	
Casa în număr	3,341.77	Capital social	25,000.—
Împrumuturi pe obligațiuni	175,907.12	Depuneri spre fructificare	196,444.32
Eseompt	46,690.42	Fond de rezervă	8,209.65
Cont-curent	6,296.26	Dividendă neridicată	117.—
Efecte	408.—	Diversi creditori	4,000.—
Diversi debit. și interese restante	7,488.19	Interese transitoare	2,433.63
Mobiliar	414.—	Profit curat	4,341.16
	Cor. . 240,545.76		Cor. . 240,545.76

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese la depuneri	10,344.17	Interese după împrumuturile date	12,108.38
Spese de cancelarie	796.50	Interese de întârziere	527.29
Contribuțiune de stat directă	1,440.—	Competențe	285.92
Contrib. după interesele depuner.	1,034.42	Provisiune	3,653.35
Darea comitat. și camera comere.	214.88	Interese restante	6,717.14
Salare	1,820.—		
Marce de prezență	821.—		
10% amortisare din mobiliar	46.32		
Interese transitoare	2,433.63		
Profit curat	4,341.16		
	Cor. . 23,292.08		Cor. . 23,292.08

În comparațiune cu bilanțul pe 1898 observăm *crescere* în toți ramii de operațiune, și anume a *crescut*: „Eseomptul“ cu Cor. 16,580.— și „Împrumuturile pe obligațiuni“ cu Cor. 2,648.—. Ca ram de operațiune nou introdus în anul 1899 vedem „Creditele de cont-curent“. Poziția „Diversi debitori și interese restante“ încă arată un *spor* de Cor. 2765.—. Totalul activelor a *crescut* cu considerabila sumă de Cor. 25,564.—, „Depozitele spre fructificare“ cu Cor. 22,221.—, „Fondul de rezervă“ cu Cor. 2,190.—. Profitul curat din contră s'a *reduc* cu Cor. 319.—.

Adunarea generală s'a ținut la 22 Martie a. e. n. participând 27 acționari, cari reprezentau 231 acțiuni cu 166 voturi. Ca president a funcționat dl *Ioan Manta*, ca notar dl *Dionisiu P. Decei*, iar ca verificători ai procesului verbal dnii *Ioan Stoia* și *Simion Loloiu*. Profitul net de Cor. 4,341.16 s'a hotărît a se distribui cum urmează: dividendă Cor. 2,500.—. = 10% sau Cor. 5.— de coupon, plătită din 1 Iulie a. e., fondului de rezervă Cor. 1,594.79, 2% tantiemă oficialilor Cor. 61.82, marce de prezență comitetului de supraveghiere Cor. 30.—, 5% = Cor. 154.55 fondului de binefaceri. Precum se vede la institutul acesta direcțiunea, resp. membrii aceleia, nu se împărtășesc la tantieme.

Suma de Cor. 154.55 destinată pentru scopuri de binefaceri se adaugă la „Fondul de binefaceri“, care conform conclusului adunării generale din 1896 rămâne inatacabil până va atinge suma de Cor. 10,000.—. Fondul acesta presintă, precum ni se comunică, cu finea lui Decembre 1899 starea

de Cor. 956·85. Acî trebuie să observăm, că în bilanțul de sus nu sunt urme despre existența acestui fond, care probabil este cuprins între „Depozitele spre fructificare“. Ca fond cu mențiune specială mai corect ar fi, dacă s'ar separa de depozite și s'ar arăta în bilanț ca poziție de sine stătătoare.

*

„*Corvineana*“, institut de credit și de economii în *Hunedoara*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (IV an de gestiune).	Pasive	
Cassa în număr	13,236·66	Capital social 700 acții à 100 cor.	70,000·—
Escomptul de cambii	317,062·—	Interese anticipate	4,158·—
Imprumuturi cu oblig.	1,100·—	Dividende neridicate	30·—
Mobiliar	900·—	Fondul de garanție	1,249·48
Depuneri proprii	44,074·76	Fondul de rezervă	20,577·46
Diverse cont. deb.	960·78	Depuneri spre fructificare	267,157·10
		Diverse cont. cred.	30·—
		Profit net	14,132·16
	<u>Cor. . 377,334·20</u>		<u>Cor. . 377,334·20</u>

Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate	
Interese diverse	12,974·18	Interese :	
Spese diverse	1,145·68	după cambii esc.	25,462·64
Salare	3,482·—	după impr. cu obligațiuni	110·72
Chirie	440·—	Provisiuni	10,206·96
Amortisare din mobilier	198·—		
Dări diverse	3,498·30		
Profit net	14,132·16		
	<u>Cor. . 35,780·32</u>		<u>Cor. . 35,780·32</u>

Comparativ cu bilanțul anterior se observă la „Escompt“ o *crescere* de Cor. 11,254·— asemenea se arată un mic *spor* și la „Imprumuturi pe obligațiuni“ căroră, ca foarte acomodate pentru țăranimea noastră, ar trebui să li se deo o mai mare extensiune. O *crescere* considerabilă de Cor. 55,051·— vedem la „Depozite spre fructificare“ precum și la „Reserve“, cari s'au *sporit* cu aproape Cor. 6850·—, deși au fost dotate anul expirat numai cu Cor. 902·—. „Activele“ au *crescut* față de 1898 cu Cor. 63,232·— iar „profitul curat“ cu Cor. 1,602. De observat mai avem, că ar fi cu mult mai consult a plasa suma de Cor. 44,074·76 în „Efecte“ decât a o eloca ca „Deposit“.

Adunarea generală s'a ținut la 11 Februarie a. c. n. sub presidiul d-lui *Dr. Alexandru Hossu-Longin*, asistat de d-l *Nicolae Macrea* ca notar și de d-nii *Mihaiu Rimbaș* jun. și *Buda Béla* ca verificători ai procesului verbal. Prezenți au fost 47 acționari, cari reprezentau 556 acțiuni cu 556 voturi.

Profitul curat de Cor. 14,132·16 s'a distribuit astfel: dividendă Co-roane 7000·— = 10% sau Cor. 10·— de cupon plătabil imediat după adunarea generală; fondului de rezervă Cor. 1954·84, cu care se va urca la Cor. 22,531·—, fondului de garanție Cor. 750·52, cu care acesta va crește la Cor. 2000·—, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 531·60 și anume: Scoalei gr.-or. din Hunedoara Cor. 200·—, Bisericeii din Hunedoara Cor. 100·—, Bisericilor din Petroșeni, Batiz și Nădăștia sup. câte Cor. 40·—; Bisericilor din Săncraii și Racăștia câte Cor. 20·—; Societății academice „Petru Maior“

Cor. 40— și „Reuniunii femeilor române“ din Hunedoara Cor. 31·60; tantieme și onorarii direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor Cor. 3895·20. În direcțiune a fost ales d-l *Daniil Mușă*, iar în comitetul de supraveghiere d-nii *Otto Popovici*, *Ioan Toth*, *Eduard Toth* și *Buda Béla*

*

„*Fortuna*“, institut de credit și de economii societate pe acțiuni în *Rodna-veche*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (VII an de gestiune.)	Pasive	
Cassa în numărar	974·80	Capital acționar	40,000.—
Capital elocat:		Depuneri cu interese	171,775·05
<i>a</i>) ipotecar	99,942·34	Credite	46,980.—
<i>b</i>) pe obligații	116,402·76	Reescompt	56,708·08
<i>c</i>) cambial	79,022·68	Fond de rezervă	9,730·86
Interese restante	4,324·62	Fond cultural	100·74
Inventar după amortisare de 10% ₀	1,862·28	Interese anticipate	2,091·50
Acții de bancă a fond. de rezervă	2,580.—	Profit curat	7,906·40
Spese procesuali anticipate . . .	400.—		
Casa institutului	29,000.—		
Diverse conturi active	783·15		
	<u>Cor. . 335,292·63</u>		<u>Cor. . 335,292·63</u>

Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate	
Interese:		Transport din 1898	56·16
<i>a</i>) după depuneri	3,196·26	Interese:	
<i>b</i>) după reescompt	3,876·98	<i>a</i>) după împrumuturi cambiale	5,564·72
<i>c</i>) după credite	2,784·38	<i>b</i>) după împrumuturi ipotecare	7,898·48
Dare de stat, rente, comunală și		<i>c</i>) după împrumut. pe obligații	9,053·12
competințe	3,040·46	Provisiune	5,629·08
Salare	2,904.—	Interese de întârziere	960·68
10% ₀ amortisare din mobiliar . . .	206·92	Chirie de casă	200.—
Amortis. pentru casa institutului	4,700·60	Diverse	258·34
Diverse	1,004·58		
Profit curat	7,906·40		
	<u>Cor. . 29,620·58</u>		<u>Cor. . 29,620·58</u>

Față de bilanțul anului 1898 se observă următoarele schimbări: *creștere* la „Împrumuturi ipotecare“ de Cor. 11,658.—, la „Escompt“ de Cor. 30,500.—; „Împrumuturile pe obligațiuni“ sunt aproape neschimbate, iar „Interesele restante“ s'au redus cu Cor. 624.—. „Casa institutului“ considerată în bilanțul pro 1898 cu Cor. 17,000.— figurează în bilanțul de care ne ocupăm cu prețul de Cor. 29,000.—, ceea-ce arată o *creștere* de Cor. 12,000.—. Totalul activelor a *creșcut* cu Cor. 49,912.—. Asemenea se arată *creștere* la „Depozitele spre fructificare“ de Cor. 15·419.— și la „Creditori“ de Cor. 8,980.—; „Reescomptul“ a *creșcut* în proporțiune cu *creșterea* „Escomptului“ cu Cor. 21,296.—. „Fondul de rezervă“ inclusive „fondul cultural“ va atinge cu dotațiunea anului curent suma de Cor. 12,428·86. Profitul curat s'a *sporit* cu Cor. 1,348.

Adunarea generală s'a ținut la 14 Faur 1900 sub presidiul d-lui *Gerasim Domide*, fiind notar d-l *Nicolae Mureșan*, iar verificători ai procesului verbal *membrii direcțiunii*. Au participat în total 34 acționari, reprezentând 490 acțiuni cu 241 voturi.

Profitul net de Cor. 7,906·40 s'a distribuit cum urmează: dividendă Cor. 3,600·— = 9% sau Cor. 4·50 de cupon, plătită cu începere dela 1 Maiu 1900; fondului de rezervă Cor. 2,397·24, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 400·— lăsată la dispozițiunea direcțiunii, care de regulă o distribuie la „societățile academice române“, la scoalele din ținut și la alte instituțiuni filantropice românesci; tantieme Cor. 1,100·—, fondului cultural Cor. 200·—, și de repurtat în anul 1900 Cor. 209·16. În comitetul de supraveghiare au fost realeși d-nii *Cosma Cotul, Leontin Pop și Silvestru Murășan.*

Cu ocasiunea acestei adunări generale s'a adus, precum ni se comunică, concludul, ca fondul de rezervă, care afirmative a atins deja suma maximală de Cor. 15,000·—, statorită prin §. 62 din statute, să se doteze și mai departe cu cuota statutară până va ajunge mărimea capitalului social. Acı trebuie să observăm că adăugând la „fondul de rezervă“ și „fondul cultural“ arătate în „Pasiva“ bilanțului de sus, dotațiunea anului curent, *resultă numai* Cor. 12,428·86 și nu Cor. 15,000·— deci concludul relativ la mai departe dotarea fondului de rezervă, adus sub cuvânt că „fondul de rezervă“ a atins deja maximalul statutar este prematur. Căci a adăuga poziția „Acțiuni de bancă ale fondului de rezervă“ din „Active“, la „Fondul de rezervă din „Pasive“, precum s'a făcut spre mirarea noastră la institutul acesta — este absolut incorect. Dacă este ca bilanțul de sus să fie exact, trebuie să presupunem că suma de Cor. 2,580·— din „Active“ este cuprinsă în suma totală a „Reservelor“ din „Pasive“, căci în cas contrar profitul net nu este cel arătat, ci tocmai cu Cor. 2,580·— *mai mic.*

*

„*Iulia*“, cassă de economii, societate pe acțiuni în *Alba-Iulia.*

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (VIII an de gestiune).	Pasive	
Cassa în număr	2,280·57	Capital social	50,000·—
Cambii escomptate	310,484·—	Fondul de rezervă	22,548·44
Imprumuturi hipotecare	19,910·—	Fondul de pensiune	3,000·—
Obligațiuni cu caventați	1,531·—	Fondul separat de asig.	1 789·90
Realități	886·17	Fondul scopurilor culturale	390·81
Mobiliar	555·84	Depuneri spre fructificare	234,957·20
Interese restante	2,619·93	Dividendă neridicată	83·50
Diverse conturi debitoare	55·28	Interese transitoare pe anul 1900	8,065·70
		10% dare după interese de depuneri pe sem. II. 1899	646·91
		Diverse conturi creditoare	2,418·89
		Profit net	14,421·44
	fl. . 338,322·79		fl. . 338,322·79

Esıte	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese diverse	14,200·60	Interese:	
Contribuțiuni diverse	3,628·35	dela cambii escomptate	24,624·05
Salare	2,508·28	dela imprumuturi hipotecare	1,561·17
Marce de presentă	510·—	dela obligațiuni cu caventați	151·44
Chirie	212·50	dela realități	13·65
Imprimare, registre diverse	229·53	dela depuneri proprii	53·23
Amortisare din mobiliar 10%	61·76	Provisiuni, competențe de scris și	
Profit net	14,421·44	interese de întârziere	9,368·92
	fl. . 35,772·46		fl. . 35,772·46

În comparațiune cu bilanțul precedent observăm că „Escomptul“ a crescut cu preste fl. 2000.— și „Imprumuturile hipotecare“ cu fl. 4602.—; „Imprumuturile pe obligațiuni cu caventași“ sunt staționare; iar totalul activelor s'a sporit cu fl. 6334.—. O *crescere* însemnată arată „Fondurile de rezervă“ inclusive „fondul de pensiuine și fondul cultural“, cari au crescut cu fl. 8,117·67, și dau cu finea anului 1899 suma de fl. 27,729·15, întrecând cu preste fl. 2700.— *jumătatea* capitalului social. La rezultatul acesta frumos a ajuns institutul de care ne ocupăm după 8 ani de existență. Profitul curat s'a sporit față de 1898 numai cu fl. 115.—. Spre mirarea noastră „Reescomptul“ de astădată nu este arătat în bilanț; asemenea remarcăm lipsa totală de efecte proprii.

Adunarea generală s'a ținut la 29 Martie a. c. n. sub presiul d-lui *Nicolau Florescu*, asistat de d-l *Stefan Crișan*, ca notar și de d-nii *Ioan Cirlea* și *Teodosiu Lobonțiu*, ca verificători ai procesului verbal.

Prezenți la adunare au fost 19 acționari, reprezentând 657 acțiuni cu tot atâtea voturi.

Profitul net de fl. 14,421·44 s'a distribuit astfel: dividendă fl. 4000.— = 8% sau fl. 4.— de coupon, plătit cu începere dela 1 Maiu 1900; fondului de rezervă fl. 5,596·07 plus fl. 686·07, cu care va atinge suma de fl. 30,620·48; fondului de pensiuini fl. 896·07, cu care va crește la fl. 3,896·07, pentru scopuri filantropice-culturale fl. 119·21, tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor fl. 3099·56, remunerațiune fl. 24·46. Cu suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus baza unui fond pentru înființarea unui conviect pe seama copiilor săraci români.

În direcțiune au fost aleși d-nii *Alex. Velican* și *Ioan Cirlea*, iar în comitetul de supraveghiere d-nii *Nicolae Cado*, *Petru S. Cirlea*, *Doroteu Cimbulea* și *Florin Rusan*. Totodată s'a modificat mai mulți §§. din statute.

*

„*Lipovana*“, institut de credit și de economii în *Lipova*.

Active.	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (VI. an de gestiune).	Pasive.	
Cassa în numărar	4,647·38	Capital de acții	50,000.—
Escompt	292,360·67	Fond de rezervă	12,896·43
Credite personale	19,826·80	Fond de pensiuini	734.—
Credite camb. cu acoperire hipot.	15,961.—	Depuneri spre fructificare	195,633·92
Imprumuturi hipotecare	12,199·50	Reescompt	77,405·80
Lombard	3,930.—	Dividende neridicate	120.—
Efecte publice	1,479.—	Conturi curente	2,800.—
Realități	576 12	Diverse conturi creditoare	433·15
Mobilier	370.—	Interese transitoare	3,418·86
Diverse conturi debitoare	1,799·62	Profit curat	9,707·93
	fl. . 353,150·09		fl. . 353,150·09

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese diverse	16,553·42	Interese de escompt	28,605·69
Spese diverse	1,747·87	„ „ credite personale	2,408·71
Salarii	3,091·68	„ de cred. camb. cu acop. hip.	1,625·12
Contribuțiuni diverse	3,927·05	„ de împrumuturi hipotecare	1,362·43
Amortisări	250.—	„ „ lombard	497·20
Profit curat	9,707·93	„ „ efecte	59·22
	fl. . 35,277·95	Provisiuni	719·58
			fl. . 35,277·95

În comparațiune cu bilanțul premergător se arată o *creștere* mai însemnată la „Escompt“ de fl. 26,372.—; aproape neschimbate au rămas „Împrumuturile hipotecare“ și „Creditele cambiale cu acoperiri hipotecare“, dintre cari cele dintâiu au crescut numai cu fl. 1145.—, iar cele din urmă cu fl. 1161.—. „Diverse conturi debitoare“ întrec dublul celor din anul expirat cu fl. 147.—. Totalul activelor a *crescut* cu fl. 29,404.—. „Fondul de rezervă“ inclusive cel de pensuni a *crescut* cu fl. 3,102.—, asemenea „Depozitele spre fructificare“ cu fl. 8,131.—. „Interesele transitoare anticipate“ sunt de astădată mai corespunzătoare intereselor încassate, decât în trecut, ceea-ce ridică bonitatea bilanțului. De dorit ar fi ca pe viitor să se sporească și rezerva de efecte publice, care în starea actuală este mult prea mică față de însemnata sumă a „depozitelor“.

Adunarea generală s'a ținut la 8 Martie a. c. În absența presidentului institutului d-l *Alexandru Mocsonyi* a presidat d-l *Voicu Hamsea*, asistat de d-nii *Ioan Cimponeriu* și *Sever Bocu* ca notari și de d-nii *Pavel Rotar* și *Dr. Traian Puticiu* ca verificători ai procesului verbal. Prezenți au fost 26 acționari cu 187 voturi.

Profitul curat s'a decis a se distribui cum urmează: dividendă fl. 4000.—, fondului de rezervă fl. 2912·37, cu care va atinge cifra de fl. 15,808·80, pentru scopuri filantropice-culturale fl. 336·68, lăsată la dispozițiunea direcțiunii, tantieme: direcțiunii și comitetului de supraveghiere fl. 1,095·17, directorului executiv fl. 873·71, funcționarilor fl. 240.—, fondului de pensuni fl. 250.—. Dividenda fixată cu 8% = fl. 8.— de cupon se plătește imediat după adunarea generală. În direcțiune au fost aleși d-nii *Ioan Cimponeriu* și *Ioan Crișan*, iar în comitetul de supraveghiere d-l *Vasile Bogoiu*.

*

„*Nădlăcana*“, institut de credit și de economii în *Nădlac*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (II an de gestiune)	Pasive
Cassa în număr	6,174·48	Capit. soc. 1000 buc. acții à 100 C. 100,000.—
Cambii în portofoliu	360,438·40	Depuneri spre fructificare
Casa proprie a institutului	14,387·54	109,676·46
Bon la alte bănci	450·38	Cambii reescomptate
Mobiliar	2,272·56	162,108.—
Diverse conturi debitoare	987·62	Fondul de rezervă
		1,474·50
		Interese transitoare anticipate
		1,872·10
		Profit curat
		9,579·92
	Cor. 384,710·98	Cor. 384,710·98

Eșițe	Contul Profit și Perdere	Intrate
Interese diverse	4,350·18	Interese dela cambii
Spese diverse	5,420·50	17,710·58
Salare	3,669·96	Competință de scris
Amortisare din mobilier	252·50	3,057·30
Profit curat	9,579·92	Provisiuni
		2,071·84
		Venitul casei institutului
		433·34
	Cor. 23,273·06	Cor. 23,273·06

Față de bilanțul primului an de gestiune observăm că „Escomptul“ a *crescut* cu Cor. 38,006.— și că în cursul anului s'au cumpărat realități în va-

loare de Cor. 14,387.—. Activele s'au *sporit* cu considerabila sumă de Cor. 50,248.—, asemenea „Depozitele spre fructificare“ cu Cor. 22,228.—. În proporțiune cu „Escomptul“ a *crescut* și „Reescomptul“, și anume cu Cor. 23,414.—. Profitul net încă arată o *creștere* însemnată de aproape Cor. 3400.

Adunarea generală s'a ținut la 18 Martie a. c. n. fiind prezenți 56 acționari, reprezentând 770 acțiuni cu 341 voturi. Ca president a funcționat d-l *Aurel Petroviciu*, ca notari d-nii *Ioan Menea* și *Aurel St. Șuluțiu*, iar ca verificători ai procesului verbal d-nii *Stefan Ladțiar* și *George Majoiu*. Profitul curat de Cor. 9,579.92 s'a distribuit cum urmează: dividendă Cor. 6,000.—, fondului de rezervă Cor. 2525.50, cu care va atinge suma de Cor. 4,000.—, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 130.03, tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor Cor. 824.39, pentru crearea unui fond de pensiuine pe seama funcționarilor Cor. 100.—. Dividenda fixată cu 6% = Cor. 6.— de cupon se plătește cu începere din 18 Martie a. c. n. În direcțiune s'au ales d-nii *Ioan Barb*, *George Drăgan*, *Nicolae Pătean jun.*, *Nicolae Mărginean* și *Lazar Roman*, iar în comitetul de supraveghiere d-l *Alexandru Bozintun*.

*

„*Nera*“, cassă de păstrare, societate pe acțiuni în *Bozovicu*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (II an de gestiune).	Pasive	
Cassa	5,098.28	Capital social emis. I.	66,000.—
Escompt	230,989.49	Depuneri pentru emis. II.	4,007.—
Efete	520.—	Depozite spre fructificare	51,847.76
Cont curent	12,822.18	Fond de rezervă	5,886.88
Anticipațiuni	533.03	Fond de binefaceri	102.47
Mobilier	1,583.61	Reescompt	112,705.—
Interese transitoare	2,995.91	Pro Diverse	294.23
		Interese transitoare	3,568.88
		Profit curat	10,130.28
	Cor. . 254,542.50		Cor. . 254,542.50

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese diverse	9,467.77	Interese diverse	16,783.68
Salare	6,060.—	Provisiuni	9,865.26
Spese diverse	1,760.68	Spese de fondare	282.—
Competințe de timbru	27.46	Taxe de transcriere	45.—
Dare după interese de depuneri	294.23	Fondul de pensiuine neînființat	500.—
Profit curat	10,130.28	Transpus din 1898	264.48
	Cor. . 27,740.42		Cor. . 27,740.42

Comparativ cu bilanțul primului an de gestiune constatăm că „Escomptul“ a *crescut* cu Cor. 33,302.— și că în locul „Împrumuturilor pe obligațiuni cu caventați“ s'au introdus „Creditele de Cont-curent“, asemenea vedem că s'au procurat și „Efete“ în sumă de Cor. 520.—. Activele arată față de 1898 o *creștere* de Cor. 38,253.—. „Depozitele spre fructificare“ încă s'au *sporit* cu Cor. 25,761.—, asemenea și „Fondul de rezervă“ cu

Cor. 5531·85. Aceasta *creștere* considerabilă a rezervelor provine de acolo, că la propunerea direcțiunii, adunarea generală din anul trecut a renunțat în favorul fondului de rezervă chiar și la dividendele statutare. „Reescomptul“ a *creșcut* față de 1898 cu Cor. 4928— iar „Profitul curat“ cu Cor. 3025.

Adunarea generală s'a ținut la 25 Martie 1900 sub presidiul d-lui *Iuliu Novac*, participând 53 acționari, cari reprezentau 272 acțiuni cu 256 voturi. Ca notar a fungat d-l notar public regesc *Susich K.*, iar ca verificători ai procesului verbal d-nii *Simion Disela* și *Stachius Popovicu*.

Profitul net de Cor. 10,130·28 s'a distribuit astfel: dividendă Cor. 5280— = 8% sau Cor. 8— de coupon, plătil cu începere dela 1 Maiu 1900, fondului de rezervă C. 1,341·51, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 600—, tantieme: direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor Cor. 1167·98, fondului pentru darea încă nemăsurată Cor. 1500·79, de repurtat în anul 1900 Cor. 240.

În cursul anului expirat institutul acesta și-a urcat capitalul social la Cor. 90,000— va să dîcă cu Cor. 24,000—, din care a încurs până la finea anului suma de Cor. 4007— considerată în bilanț ca „Deposit“; restul va trebui solvit până la finea anului.

*

„*Olteana*“, cassă de economii, societate pe acțiuni în *Viștea-inferioară*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899. (VI an de gestiune).		Pasive	
Cassa în numărar	733·24		Capital social 400 acțiuni à 50 fl. 20,000—	
Cambii de bancă	63,533·67		Fondul de rezervă	7,196·98
Imobile	374 08		Fondul de binefaceri	298·99
Mobiliar	399·48		Depuneri spre fructificare	33,304·27
după amortis. de 10% 39·94	359·54		Dividende neridicate	58·50
Diverse conturi debitoare	427·94		Interese anticipate pro 1900	266·13
			Profit net	4,303·60
				<hr/>
	fl. . 65,428·47			fl. . 65,428·47

Eșite	Contul Profit și Pierdere.		Intrate	
Interese pentru dep. spre fruct.	1,741·43		Interese dela cambii de bancă	8,416·84
Remunerațiuni	99·92		Profit transpus din anul trecut	62·42
Salarie	750—		Taxă de transcriere	14—
Bani de cuartir	50—			
Imprim. registre, porto, diverse	320·80			
Marce de prezență	457·86			
Contribuțiune directă	555·57			
10% dare la inter. dela depun.	174·14			
Amortisare din mobiliar	39·94			
Profit net	4,303·60			
				<hr/>
	fl. . 8,493·26			fl. . 8,493·26

Comparativ cu bilanțul precedent vedem că unicul ram de operațiune activ „Escomptul“ a *creșcut* cu fl. 4,801—, iar totalul activelor cu fl. 4651—.

„Depozitele spre fructificare“ din contră arată o *decreștere* de fl. 1907—.

„Fondului de rezervă“ se vede că s'a dat atențiunea cuvenită, căci face deja

după 6 ani de existență preste 1/3 a capitalului social. Din bilanț vedem că lipsește, ca și anul trecut, „Reescomptul“, ceea-ce este o procedură ce nu se poate aproba; asemenea trebuie să relevăm și de astădată marea disproporțiune ce există între interesele încassate în cursul anului expirat și între interesele trans. anticipate, cari față de fl. 8,416·84 se presintă *numai* cu fl. 266·13 prin ce soliditatea bilanțului suferă.

Adunarea generală s'a ținut la 22 Martie a. c. n. sub presiul d-lui *Nicolau Borzea*, asistat ca notar de d-l *Aurel Borzea*, iar ca verificători ai procesului verbal de d-nii *George D. Borzea* și *Vas. M. Stanciu*. Au participat 64 acționari, reprezentând 304 acțiuni cu 304 voturi. Profitul de fl. 4,303— s'a hotărît a se distribui astfel: dividendă fl. 1600—, fondului de rezervă fl. 1765— cu care va atinge suma de fl. 9260—, pentru scopuri filantropice-culturale fl. 340—, tantieme: direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor fl. 361—, fondului de binefaceri fl. 106—, pentru masa studenților în Brașov fl. 20—, delegațiunii băncilor fl. 11—, de repurtat în anul 1900 fl. 100.

Dividenda fixată cu 8% = Cor. 8— de coupon se plătesce cu incepere dela 1 Maiu a. c. In direcțiune a fost aleși d-nii *George Borzea*, *Pavel Monea*, *Dionisiu Stanciu*, *Ioan M. Șandru*, *Dumitru Borzea*, *Moise Burs* și *Vasile Mușat*. Totodată s'a decis crearea unui fond de pensiune pe seama funcționarilor.

BCU Cluj / Centra*University Library Cluj

„*Ulpiana*“, institut de credit și de economii în *Grădiște*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (IX an de gestiune).	Pasive	
Cassa în număr	2,485·06	Capital social	30,000—
Cambii	65,294—	Depuneri și interese capitalizate	28,755·86
Cambii cu acop. hipot.	38,437—	Reescompt	35,650—
Mobilier	800—	Fond de rezervă	6,000—
Efecte	864·20	Dividendă neridicată	22—
Giro-Conto	—·50	Interese transitoare	1,060·72
Spese restituibile	371·18	Plătiri din emis. nouă	962·50
Inter. de reesc. ant. și inter. rest.	530·14	Giro-Conto	90·58
		Un creditor	159·80
		Profit curat	6,080·62
	<u>Cor. . 108,782·08</u>		<u>Cor. . 108,782·08</u>

Eșite	Contul Profit și Perdere	Intrate	
Interese de reescompt	3,210·38	Interese de escompt	10,672·88
Interese la depuneri	1,840·96	Provisiune	3,080·94
Salare	2,412—	Diverse intrate	1,689·76
Spese generale	391·20	Interese de efecte	51·40
Porto postal	66·20		
Chirie de casă	100—		
Contribuțiuni	1,328·62		
Amortisare din mobilar.	65—		
Profit curat	6,080·62		
	<u>Cor. . 15,494·98</u>		<u>Cor. . 15,494·98</u>

Față de anul premergător observăm că „Escomptul“ s'a redus cu Cor. 5078.— „Cambii cu acoperire ipototecară“ arată o mică *crescere* de preste Cor. 400.— Totalul activelor a scăzut cu aproape Cor. 3900.— „Depozitele“ spre fructificare s'au redus cu C. 573.—, asemenea „Reescomptul“ cu Cor. 6334.—. Profitul curat s'a sporit cu Cor. 476.—. Ne surprinde la bilanțul acesta că „Giro-Conto“ obține atât în „Active“ cât și în „Pasive“ și anume în „Active“ cu bagatela sumă de 50 fileri, iar în „Pasive“ cu Cor. 90·58. Aceasta nici într'un cas nu este corect și dovedește că institutul acesta nu este în curat cu aceea că ce însemnează „Giro-Conto“ sau „Cont-Gir“, sau că preste tot nu are deschis un astfel de cont. *Afacerile de gir* consistă în aceea, că „Banca austro-ungară“ primește spre creditare în gir sumele incurse în numărare sau pe calea compensațiunii, efectuează direct sau prin transmitere plăți pentru socoteala participanților la aceste afaceri și încassează pentru aceștia cambii, asemnațiuni, etc. Conform regulamentului băncii austro-ungare înainte de deschiderea unui astfel de cont trebuie fixată prin convențiune mărimea depositului, ce viitorul posesor al contului trebuie să-l aibă permanent la bancă, și care este a se depune în numărare.

Depositul acesta, ca o pretensiune a deponentului față de banca austro-ungară va fi a se considera la facerea bilanțului, de sine înțeles, între „Active“. Examinând acum bilanțul de sus, și observând în „Active“ sub „Giro-Conto“ suma de 50 fileri se impune întrebarea: oare numai atât de mare să fie în „Contul-gir“ al Băncii austro-ungare depositul permanent al institutului de care ne ocupăm? Tot atât de puțin ne putem explica împregiurarea că „Contul-gir“ figurează în „Pasive“ ca creditor cu Cor. 90·58, când este știut că în „afacerile de gir“ deponenții nu pot face dispozițiuni preste sume mai mari de cât le este depositul permanent, și că în consecință la încheierea bilanțului „Contul-gir“ nu poate fi creditor.

Adunarea generală s'a ținut la 16 Februarie 1900 sub presiunea d-lui *Alexandru Rîmbeș*, asistat de d-nii *Stefan Țarină* și *Mihailu Fabiu Iubaș*, ca notari, iar de d-nii *Petru Chețian* și *Mauriciu Mendel* ca verificători ai procesului verbal. Au participat 17 acționari, reprezentând 357 acțiuni cu 280 voturi. Profitul net de Cor. 6,080·62 s'a hotărât a se distribui cum urmează: dividendă Cor. 3,000.—, fondului de rezervă Cor. 2100.—, cu care sumă se va urca la Cor. 8100.—, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 100.— lăsată la dispozițiunea direcțiunii, tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere Cor. 810·80, de repurtat în anul următor Cor. 69·82. Dividenda fixată cu 10% = Cor. 5.— de cupon se plătește cu începere dela 1 Maiu 1900. În comitetul de supraveghiere au fost aleși: d-nii *Romul Barbescu*, *Stefan Bojin*, *Petru Chețian*, *Mihailu Fabiu Iubaș*, *Mendel Mauriciu* și *Simon Adolf*.

Cu ocaziunea aceasta s'a decis totodată sporirea capitalului cu Cor. 20,000 împărțite în 400 acțiuni à Cor. 50.

Adunarea generală s'a ținut la 8 Martie a. c. sub presiul d-lui *Ioan Pop*, fiind notari d-nii *Dr. Andreiu Pop* și *Iosif Miron*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Ioan Martin*, *George Lung* și *Crăciun Lupăș*. Au participat în total 19 acționari, reprezentând 502 acțiuni cu 216 voturi.

Profitul net de fl. 5,136·37 s'a împărțit astfel: dividendă fl. 2,100·—, fondului de rezervă fl. 1400·— cu care se va urca fl. 3915·—, fondului de pensiuni fl. 200·—, fondului special de rezervă fl. 170·—, pentru scopuri filantropice-culturale și financiare fl. 196·—, fondului bisericeii gr.-cat. din B.-Huedin. fl. 54·57, tantieme fl. 1015·80. Suma destinată pentru scopuri filantropice-culturale s'a distribuit cum urmează: pompierilor din B.-Huedin, „Asociațiunii“ în Sibiu, Societăților academice „Petru Maior“, „România Jună“ și scoalei gr.-cat. din Fildul-inf. câte fl. 5·—, scoalei gr.-or. din Ciucia fl. 15·— fondului bisericeii gr.-cat. din B.-Huedin fl. 25·—, pentru cărți pe seama scolarilor săraci din B.-Huedin și Hida fl. 73·17, fondului delegațiunii băncilor fl. 13·— și spre distribuire ulterioară fl. 44·83. Dividenda fixată cu 6% = fl. 3·— de cupon se plătește cu începere din 15 Maiu a. c. n. Dintre membrii direcțiunii a fost sortat și reales cu totalitatea voturilor date d-l *Stefan Pop*. Totodată s'a amănat terminul pentru subscripțiunea acțiunilor de a II emisiune până la 31 Ianuarie 1901.

Abrogarea notării procentuale la bursa din Viena.

Sindicatul bursei din Viena a dat următoarea publicațiune referitor la notarea modificată și întrată în vigoare cu 26 Aprilie 1900: Spre modificarea parțială a publicațiunii din 19 Decembre 1899, prin care s'a fost dispus notarea procentuală a tuturor efectelor cuprinse în buletinul oficial al bursei vieneze, — sindicatul bursei decretează următoarele stipulațiuni: 1) Cu începere din 26 Aprilie 1900 dimineata, se vor nota toate acțiunile, (coloana K, L și M a buletinului) ca și înainte de introducerea notării procentuale, — per piesă, — la acțiunile nedeplin vărsate notarea se referă numai la suma deja vărsată. 2) La efectele notate în coloanele A până la H se înțeleg notările: pentru efectele a căror nominal este exprimat în coroane, valută austriacă sau în argint, — per Cor. 100 respective fl. 50, pentru cele cu nominalul în valută convențională sau în fiorini aur per fl. 50 a nominalului respectiv; la cele în marce, franci, lire și livre sterling, per 100 marce, franci, lire și 5 livre sterling. Excepțiune fac următoarele efecte, cari în viitor iarăși se vor cota și negocia per

piesă: Scrisurile fonciare asupra domeniilor de Stat, acțiunile de căi ferate preluate de Stat; toate prioritățile de 3% ale societății priv. de căi ferate a Statului austro-ungar și ale societății Südbahn c. r. priv., la cari o învoială de bursă va cuprinde 25 piese. 3) La notarea și negocierea celorlalte valori nu se face nici o modificare. 4) Dividendele pentru cei doi ani expirați se vor introduce la acțiuni iarăși cu sumele plătite pentru o acțiune. 5) Cheile de transformare a valurilor cuprinse în punctul 4 al publicațiunii din 19 Decembre 1899 se vor folosi de aci înainte numai la calcularea intereselor de efecte. Transformarea nominalului în coroane, care până acuma se făcuse evidentă la acțiuni în rubrica „Nominalbetrag“, se eliminează din buletin. 6) Toate celelalte stipulațiuni cuprinse în publicațiunea din 19 Decembre 1899, cari nu s’au reasumat prin publicațiunea presentă, — vor rămâne și mai departe în vigoare.

Acesta este buletinul dat din partea sindicatului, dar pentru ca să fim mai la înțeles vom reasuma schimbările introduse la notarea diferitelor categorii de efecte în următoarele trei puncte:

a) Toate acele efecte, cari nu aparțin celor notate per piesă și al căror nominal este exprimat în coroane, marce, franci sau lire, sunt cotate în procente, adecă per una sută a nominalului.

b) Notarea per 50 a nominalului se face la acele efecte, cari nu aparțin celor cotate per bucată și al căror nominal este exprimat în fiorini val. aust. sau în argint, în val. convențională, în fiorini aur sau în Livres Sterling.

c) *Per piesă* sunt cotate toate acțiunile; toate losurile, cari și până aci au fost cotate per bucată; mai departe *scrisurile fonciare asupra domeniilor de stat, acțiunile căilor ferate preluate de cătră stat, obligațiunile de 3% „Südbahn“ și „Staatsbahn“.*

Transformarea cursului notat în procente, în cursul usanței nouă, adecă în cursul cotate per piesă se face: *multiplicând nominalul exprimat în coroane cu cursul notat în procente, iar produsul se divide cu 100.* Fiind vorba de transformarea cursului la acțiuni nedepin vărsate, — înainte de a se face multiplicațiunea va fi să se subtragă din *cursul exprimat în procente, cifra ce reprezintă procentele sumei încă nevărsate.* ☉

Teoria asigurărilor asupra vieții.

— *Asigurări de capital.* —

(De Ioan I. Lăpădatu).

Asigurări temporale. Sub asigurări temporale de capital se înțeleg acele asigurări, la cari capitalul asigurat se plătește numai dacă moartea asiguratului se întâmplă într'un anumit interval de timp.

O persoană de x ani se asigură astfel, ca plătind o primă fixă, ori prime anuale în decurs de n ani, să primească eređii săi la moartea sa, dacă aceasta se întâmplă în decursul acestor n ani, un capital oare-care. Dacă însă asiguratul moare după ce trec acești n ani, atunci eređii săi nu vor mai primi capitalul asigurat.

Deosebim două cazuri:

a) *Casul primei fixe.*

O persoană de x ani contractează o asigurare temporală de capital în valoare de 1 cor. pentru un timp de n ani.

Însemnând prima fixă cu $A_x^{(n)}$ și presupunând, că se asigură l_x persoane, atunci toate la oaltă vor plăti $l_x A_x^{(n)}$ prime, cari trebuiesc să fie egale cu valoarea actuală a tuturor capitalelor, pe cari le plătesc societatea de asigurare tuturor acelor dintre asigurați, cari mor în decursul anilor n .

$$l_x A_x^{(n)} = \frac{d_x}{q} + \frac{d_{x+1}}{q^2} + \frac{d_{x+2}}{q^3} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^n}$$

Partea unei singure persoane va fi:

$$A_x^{(n)} = \frac{\frac{d_x}{q} + \frac{d_{x+1}}{q^2} + \frac{d_{x+2}}{q^3} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^n}}{l_x}$$

Dividăm atât numărătorul cât și numitorul fracțiunii cu q^x

$$A_x^{(n)} = \frac{\frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{d_{x+1}}{q^{x+2}} + \frac{d_{x+2}}{q^{x+3}} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^{x+n}}}{\frac{l_x}{q^x}}$$

$$A_x^{(n)} = \frac{C_x + C_{x+1} + C_{x+2} + \dots + C_{x+n-1}}{D_x}$$

$$A_x^{(n)} = \frac{\sum C_x - \sum C_{x+n}}{D_x}; \quad A_x^{(n)} = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$$

Presupunem că persoana de asigurat e de 30 de ani și se asigură astfel, că de va muri în decurs de 20 de ani, ereții săi să primească un capital de 1 cor.

$$A_{30}^{(20)} = \frac{M_{30} - M_{50}}{D_{30}}$$

Căutăm numerii corespunzători și înlocuim

$$A_{30}^{(20)} = \frac{8344 \cdot 01 - 4916 \cdot 24}{27652}$$

$$\log. A_{30}^{(20)} = \log. 3437 \cdot 77 - \log. 27652$$

$$\log. 3 \cdot 5714491$$

$$- \log. 4 \cdot 4417208$$

$$\text{N}^\circ \log. 1 - 0 \cdot 8702717 - 1 = 0 \cdot 13481$$

Prima fixă în acest cas este de cor. **0·13481**.

b) Casul primei anuale.

Luăm cazul precedent. Cât de mare va fi prima anuală? pe care s'o însemnăm cu $P(A_x^{(n)})$.

Valoarea actuală a tuturor primelor plătite de asigurați trebuie să fie egală cu valoarea actuală a capitalelor, pe cari le plătesce societatea tuturor acelor asigurați, cari mor în decursul anilor n . Astfel:

$$P(A_x^{(n)}) l_x + \frac{P(A_x^{(n)}) l_{x+1}}{q} + \frac{P(A_x^{(n)}) l_{x+2}}{q^2} + \dots + \frac{P(A_x^{(n)}) l_{x+n-1}}{q^{n-1}} =$$

$$\frac{d_x}{q} + \frac{d_{x+1}}{q^2} + \frac{d_{x+2}}{q^3} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^n}$$

În partea primă a ecuațiunii scoatem ca factor comun pe $P(A_x^{(n)})$ și dividăm totdeodată ambele părți cu q^x .

$$P(A_x^{(n)}) \left(\frac{l_x}{q^x} + \frac{l_{x+1}}{q^{x+1}} + \frac{l_{x+2}}{q^{x+2}} + \dots + \frac{l_{x+n-1}}{q^{x+n-1}} \right) =$$

$$\frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{d_{x+1}}{q^{x+2}} + \frac{d_{x+2}}{q^{x+3}} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^{x+n}}$$

$$P(A_x^{(n)}) (D_x + D_{x+1} + D_{x+2} + \dots + D_{x+n-1}) =$$

$$C_x + C_{x+1} + \dots + C_{x+n-1}$$

$$P(A_x^{(n)}) (\cong D_x - \cong D_{x+n}) = \cong C_x - \cong C_{x+n}$$

$$P(A_x^{(n)}) = \frac{M_x - M_{x+n}}{N_x - N_{x+n}}$$

Să luăm exemplul precedent și să aflăm cât de mare e prima anuală ?

$$P(A_{30}^{(20)}) = \frac{M_{30} - M_{50}}{N_{30} - N_{50}}$$

$$P(A_{30}^{(20)}) = \frac{8344\cdot01 - 4916\cdot24}{502004 - 138502}$$

$$\log. P(A_{30}^{(20)}) = \log. 3427\cdot77 - \log. 363502$$

$$\log. 3\cdot5714491$$

$$- \log. 5\cdot5605044$$

$$\text{N}^\circ \log. 2-1\cdot9890553-2 = 0\cdot010236.$$

Așa dară o persoană de 30 de ani va plăti o primă anuală în decurs de 20 de ani de cor. 0·010236, pentru-ca, dacă s'ar întâmpla să moară în acest interval de timp, să primească erejii săi un capital de 1 cor.

Asigurări de probă. Sub asigurări de probă se înțeleg acele asigurări, la cari capitatul asigurat se plătește numai dacă moartea asiguratului se întâmplă după trecerea unui interval de timp.

O persoană de x ani voiesce să se asigure astfel, ca plătind o primă fixă, ori prime anuale în decurs de n ani, să primească erejii săi la moartea sa, dacă aceasta se întâmplă după trecerea celor n ani, un capital oare-care.

Dacă însă asiguratul moare în decursul celor n ani, atunci erejii săi nu vor mai primi capitalul asigurat.

Deosebim două cazuri:

a) *Casul primei fixe.*

O persoană de x ani se asigură astfel ca plătind o primă fixă, dacă va muri după n ani, să primească erejii săi un capital de 1 cor.

Cât de mare va fi prima fixă? pe care s'o însemnăm cu ${}^{(n)}A_x$. Presupunând că se asigură l_x persoane, raționând și purcedând în felul de până acuma, vom ajunge să statorim că:

$${}^{(n)}A_x = \frac{M_x + n}{D_x}.$$

Un cas practic. Asiguratul e de 30 de ani, timpul de probă 20 de ani. Cât de mare va fi prima fixă?

$${}^{20}A_{30} = \frac{M_{50}}{D_{30}}$$

$${}^{20}A_{30} = \frac{4916\cdot24}{27652}$$

$$\log. {}^{20}A_{30} = \log. 4916\cdot24 - \log. 27652$$

$$\log. 3\cdot6916331$$

$$- \log. 4\cdot4417208$$

$$\text{Nr. log. } 1-0\cdot7500877-1 = 0\ 17779.$$

Așa dară o persoană de 30 de ani va plăti o primă fixă de cor. 0·17779 pentru-ca murind după ce trec 20 de ani, să primească erejii săi un capital de 1 cor.

b) *Casul primei anuale.*

Să luăm cazul precedent și să calculăm prima anuală, pe care s'o însemnăm cu $P({}^n A_x)$. Ori, primele se vor plăti în același mod ca la cazul primei anuale de la asigurările temporale, iar capitalele se vor plăti asiguraților ca în cazul precedent. Deci

$$P({}^n A_x) = \frac{M_x + n}{N_x - N_{x+n}}$$

Presupunem și aici, că asiguratul e de 30 de ani, timpul de probă 20 de ani. Cât de mare e deci prima anuală?

$$P({}^{20} A_{30}) = \frac{M_{50}}{N_{30} - N_{50}}$$

$$P({}^{20} A_{30}) = \frac{4916 \cdot 24}{502004 - 138502}$$

$$\begin{aligned} \log. P({}^{20} A_{30}) &= \log. 4916 \cdot 24 - \log. 363502 \\ &\log. 3 \cdot 6916331 \\ &- \log. 5 \cdot 5605044 \end{aligned}$$

$$\text{Nr. log. } 2 - 1 \cdot 8688713 - 2 = \mathbf{0 \cdot 013524}$$

Prima anuală în acest cas va fi cor. **0·013524**.

II. *Asigurări de capital pentru cas de viață.*

Sub asigurări de capital pentru cas de viață se înțeleg acele asigurări, în virtutea cărora asiguratul, — plătind o primă fixă sau prime anuale, — va avea să primească un capital oare-care după un anumit timp, dacă va trăi până atunci, adică până la finea acelui timp. De ex.: o persoană de 20 de ani voiesce să se asigure astfel ca — plătind o primă fixă, ori prime anuale — după-ce vor trece 30 de ani să primească, în cas de va trăi până atunci, adică până la anul al 50-lea al etății sale, un capital oare-care.

Deosebim două casuri.

a) *Casul primei fixe.*

O persoană de x ani se asigură astfel ca, plătind o primă fixă, să primească după n ani un capital de 1 cor. Cât de mare va fi această primă? Să însemnăm prima fixă cu ${}_n C_x$ (indicele x să însemne etatea asiguratului și n numărul anilor după cari se va plăti capitalul). Presupunând că se asigură l_x persoane, aceste vor plăti $l_x {}_n C_x$ prime, cari trebuie să fie egale cu valoarea actuală a capitalelor ce le vor mai primi asigurații, cari mai trăiesc după trecerea celor n ani. Atunci vor mai trăi numai l_{x+n} , deci l_{x+n} cor. Această sumă trebuie discontată pentru ziua de azi. Deci:

$${}_n C_x l_x = \frac{l_{x+n}}{q^n}$$

Dividăm ecuațiunea cu q^x

$${}_n C_x \frac{l_x}{q^x} = \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}}; \quad {}_n C_x D_x = D_{x+n}$$

De aici

$${}_n C_x = \frac{D_{x+n}}{D_x} *)$$

Persoana de asigurat e de 25 de ani și voesce ca după 20 de ani să primească un capital de 1 cor. Cât de mare va fi prima fixă?

$${}_{20} C_{25} = \frac{D_{45}}{D_{25}}$$

$${}_{20} C_{25} = \frac{13340}{34902}$$

$$\log. {}_{20} C_{25} = \log. 13340 - \log. 34902$$

$$\log. 4.1251393$$

$$- \log. 4.5428559$$

$$\text{N}^\circ \log. 1 - 0.4177166 - 1 = 0.38219.$$

*) Am ȃis la alt loc, c a admit nd hipotesa, c a vin s a se asigure at tea persoane de etatea asiguratului, c ate se g asesc în tabela de mortalitate, în fond nu se eschide aplicarea calculului probabilit tei. Aceasta o vom documenta acum, căci vom lucra cazul acesta cu aplicarea calculului probabilit tei. O persoana de x ani se asigură astfel, ca după n ani să primească un capital de 1 cor. C t de mare va fi prima fixă? Dacă societatea asigurat oare ar fi sigură că această persoană trăiesce acești n ani, atunci prima fixă ar trebui să fie egală cu valoarea prezentă a capitalului asigurat, adecă, în cazul nostru cu $\frac{1}{q^n}$.

Dar se poate int mpla ca această persoană să moară mai înainte,  i deci să nu primească nimica, prin urmare o astfel de primă ar fi prea mare. Deci ce primă va lua societatea? Nesciind dacă moare sau nu asiguratul, trebuie să considere probabilitatea acestuia de a trăi n ani, pe care o va multiplica cu capitalul scontat respective cu valoarea prezentă a acestuia.  i probabilitatea. acestei persoane de a trăi n ani —  n urma definițiunei

dată în capitolul prim — este $\frac{l_{x+n}}{l_x}$, mai puțin dec t un întreg. Deci  i produsul dintre această probabilitate  i valoarea prezentă a capitalului va fi mai mic decât aceasta din urmă. Astfel:

$${}_n C_x = \frac{1}{q^n} \cdot \frac{l_{x+n}}{l_x}$$

$${}_n C_x l_x = \frac{l_{x+n}}{q^n}$$

Dividăm ambele părți ale ecuațiunei cu q^x

$${}_n C_x \frac{l_x}{q^x} = \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}}; \quad {}_n C_x D_x = D_{x+n}$$

$${}_n C_x = \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

Astfel o persoană de 25 de ani va trebui să plătească o primă fixă de 0·38219 cor. ca după 20 de ani, de va trăi, să primească un capital de 1 cor. Pentru un capital de 1000 cor. prima fixă va fi de 382·19 cor.

E foarte interesant a se ști, că această sumă stând spre capitalizare cu interese compuse de 4% la cât va ajunge după 20 de ani. Insemnând valoarea finală cu A_n vom avea:

$$\begin{aligned}
 A_{20} &= 382\cdot19 \times 1\cdot04^{20} \\
 \log. A_{20} &= \log. 382\cdot19 + 20 \log. 1\cdot04 \\
 &= 2\cdot5822793 + 20\cdot0\cdot0170333 \\
 &\quad 2\cdot5822793 \\
 &\quad \underline{0\cdot3406660} \\
 \text{Nr. log. } 2\cdot9229453 &= \mathbf{837\cdot42}.
 \end{aligned}$$

Din această comparațiune vedem că, în cazul prim, asiguratul se expune la un fel de risc, ca în cas de va muri în decursul acelor 20 de ani, să piardă prima fixă cu interesele ei până la timpul morții respectivului asigurat; dar acest risc — după cum vedem în calculațiunea a doua — e recompensat cu 162·58 cor., căci dacă prima fixă ar fi capitalizată cu interese compuse în decurs de 20 de ani nu ar ajunge la 1000 cor., ci numai la 837·42 cor. Și recompensa aceasta crește, cu atât mai mult, cu cât persoana este mai înaintată în etate, căci cu atât probabilitatea de a trăi devine mai mică.

b) Casul primei anuale.

O persoană de x ani se asigură astfel ca, plătind în decurs de n ani o primă anuală oare-care, să primească la finea acestor n ani, un capital de 1 cor. E întrebarea, cât de mare va fi prima anuală? S'o însemnăm cu $P({}_n C_x)$ și să presupunem că se asigură l_x persoane. Aranjând problema astfel, ca valorile actuale ale primelor plătite de asigurați să fie egale cu valoarea actuală a capitalelor plătite de societate asiguraților, cari mai trăiesc la finea anilor n și purcedând în felul de până acum vom constata că:

$$P({}_n C_x) = \frac{D_x + n}{N_x - N_{x+n}}.$$

Să luăm exemplul precedent și să calculăm prima anuală?

$$P({}_{20} C_{25}) = \frac{D_{45}}{N_{25} - N_{45}}$$

$$P({}_{20} C_{25}) = \frac{13340}{661380 - 198764}$$

$$\begin{aligned}
 \log. P({}_{20} C_{25}) &= \log. 13340 - \log. 462616 \\
 &\quad \log. 4\cdot1251393 \\
 &\quad \underline{- \log. 5\cdot6652206}
 \end{aligned}$$

$$\text{Nr. log. } 2 - 1\cdot5400813 - 2 = \mathbf{0\cdot028835}.$$

Aşa dară o persoană de 25 de ani va plăti în decurs de 20 de ani o primă anuală de cor. 0·028835 cor., pentru-ca să primească — dacă va trăi până la finea acestor 20 de ani — un capital de 1 cor.

* * *

La asigurările de capital pentru cas de moarte, şi anume la asigurările temporale şi de probă, la asigurările de capital pentru cas de viaţă şi la asigurările de rente viagere amânate, asiguratul ia asupra sa risicul de a perde prima, respective primele plătite, după împrejurări chiar şi anumite interese. Aşa de exemplu: la asigurările temporale, dacă asiguratul moare după trecerea timpului statorit atunci perde prima resp. primele împreună cu interesele ce le-ar fi adus în decursul aceluşi timp; la asigurările de probă perde prima resp. primele, dacă moare în decursul timpului de probă, asemenea şi interesele ce le-ar fi adus până la ziua morţii asiguratului. Tot asemenea se întâmplă şi la asigurările pentru cas de viaţă şi la cele de rente viagere amânate.

E drept, acest risc — după cum am văzut — e recompensat; dar dacă asiguraţii vor să nu piardă în nici un cas primele, atunci pot să contracteze astfel, ca în cas de moarte, respective de viaţă, cu alte cuvinte în cas când ar fi espuşi să piardă, să li se ristitue premiile plătite, dar fără interese.

În un asemenea cas primele de plătit vor fi ceva mai mari, după cum vom vedé în capitolul despre Restituirea premiilor. Cluj

LEGISLAȚIUNE.

Imprumut de 120 milioane. La 20 Aprilie ministrul de finanțe Lukács a contractat cu casa Rothschild un împrumut de 120 milioane fiorini, spre a cărui acoperire va servi o nouă emisiune de rentă în coroane, de 4%₁₀₀. Din suma acestei emisiuni casa Rothschild a luat 70 milioane fix, iar restul în opțiune. În ședința din 2 Maiu comisiunea financiară a dietei a pertractat deja proiectul de lege, prin care să se deie guvernului împuternicire a întrebuintă pentru investițiuni de stat suma împrumutului. În această ședință ministrul de finanțe a dat chiar unele indigitări în privința întrebuintării împrumutului. Investițiuni mari, precum așteaptă o parte a presei, și în genere investițiuni nouă se vor face foarte puține, sau mai nimic. Câteva clădiri nouă în departamentul ministeriului de justiție și al celui de culte și instrucțiune publică, un nou palat pentru ministeriul de finanțe și altul pentru institutul de zălogire din Budapesta. Atâta tot. Cel mult încă vr'o câteva neînsemnate investițiuni la căile ferate, dar mai mult la nici un cas nu.

Organul agrar „Hazánk“ tractând chestia împrumutului și faptul, că abia prin contrageri de împrumuturi se pot realiza și aceste minimale investițiuni, dice următoarele:

„Ori cât de greu ne-ar cădă, trebuie totuși să recunoaștem, că anu-rita acea înflorire, la care pentru a masca greșelile și păcatele celor 30

ani din urmă de atâtă ori ne-am provocat, la adică stă pe picioare foarte slabe. Nu atât dezvoltării forțelor de muncă naționale avem s'o mulțămim, cât mai ales împrejurării, că în străinătate am contras împrumuturi enorme. Cu al acestora ajutor ni-am clădit căile noastre ferate, palatele și digurile și am dat nutremânt credinței, ca-și-cum am sta pe același pedestal cu popoarele Apusului.

Acum de-odată banii s'au scumpit și ani vor trece, până când vor fi iarăși eftini. Creditul nostru, parte din cauza aceasta, parte fiind-că suntem îngropați deja în datorii, a scăzut foarte mult. Aprobăm deci, că guvernul renunță la investițiunile acelea, pe cari le solicitază numai aceia, cari ar avea să aibă din ele câștig material. Cea mai bună investițiune, pe care o putem face între asemenea împrejurări ar fi aceea, că din mult bucinatul escedent bugetar cel puțin o parte s'o întrebuițăm pentru amortisarea datoriilor, ori apoi ministrul să aleagă din cununa contribuțiilor pe cele mai îngreunătoare și să le reducă. Suntem convinși, că prin aceasta procedură, eliberând din cătușe forțele productive, ar concurge cu mult mai sigur la promovarea avântului vieții noastre economice și ar ridica în măsură cu mult mai mare creditul țerii în ochii străinătății, de cât prin investițiunile acelea, de multe-ori de valoare problematică, pe cari presa mercantilă cu atâta zel le recomandă ȕilele acestea ministrului“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Plata sumei cambiale are să se facă în sensul dispozițiilor relative ale legii camb. numai contra restituirei cambiei achitate; execuțiunea dusă asupra unei pretensiuni cambiale numai în cazul acela are valoare de drept, dacă cambia respectivă a fost aflată și provăduță cu clausula de execuțiune. Într'un cas concret debitorul cambial, deși a fost deja împrorocuat din partea creditorului său cambial și la efectuarea execuțiunii cambiul n'a fost aflat, a depus pe basa execuțiunii efectuite și a interdicțiunii judecătorești, suma cambială nu la judecătoria cambială, ci la cea execuțională, care apoi a liberat-o creditorului ipotecar. Judecătoria cambială însă n'a acceptat-o ca plată, ci a judecat pe debitorul cambial să mai plătească odată suma la mâna creditorului cambial, ceea-ce Curia reg. sub Nr. 1155/99 a confirmat.

*

Responsabilitatea comisionarului. Comisionarul este responsabil pentru toate daunele cauate comitentului său în urma neglijenței sale. Comisionarul nu'și indeplinesce datorința dacă în cazul unei execuțiuni efectuite în favorul creditorului său propriu se mărginesce numai la avisarea comitentului său. Din contră este îndatorat a restitui comitentului său, în cas de licitațiune judecătorească a mărfii în comisiune, nu numai prețul realizat, ci întreaga valoare a aceleia. (Curia reg. sub Nr. 1320/99 din 21 Februarie 1900).

*

Primirea unei afaceri cu Activa și Pasiva, obligă pe primitor față de creditorii firmei cedente, chiar și în cas când nu s'a angajat necondiționat la aceasta. Primitorul afacerii poate face într'un astfel de cas numai excepțiunea, că prețul mărfurilor primite nu ajunge pentru totala escontentare a tuturor creditorilor. Împregiurarea aceasta însă trebuie să o și probeze.

(Curia reg. Nr. 888/1899).

*

Puterea de drept a afacerii de asigurare încetează conform § 485 al L. C. punct 5, în momentul în care interesul asigurat, se stinge înainte de intrarea în vigoare a asigurării; întrebare era dacă sunt a se înțelege aci și casurile acelea, în cari proprietarul obiectului asigurat îl vinde pe acesta înainte de începerea asigurării. În ședința sa dela 24 Ian. 1900 sub Nr. 1218/99 Curia reg. a decis că o astfel de vânzare încă cade sub dispozițiunile legii mai sus citate și că în consecvență într'un asemenea cas asiguratul nu este obligat a plăti prima.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

Ungaria. Ministrul ung. de agricultură a publicat la 30 Aprilie a. c. următorul raport despre starea semănăturilor:

În jumătatea a doua a luni Aprilie a domnit mai mult timp uscat, vântos și în parte rece, ici-colo cu ninsoare, însoțită de furtuni cu grindină și ploii parțiale. După vântul puternic de nord și furtuna din 26, în dimineața zilei de 27 a dat brumă și îngheț, cari au cauzat pagube însemnate nu numai în semănăturile mai slabe de primăvară, ci și în cele de toamnă, și cu deosebire la vița de vie și la pomi. În 30 Aprilie au fost mari ruperi de nori și a căzut grindină în comitatele Heveș și Pesta. În urma acestora în unele locuri au fost cauzate pagube însemnate în semănături, dar mai cu samă la vii și pomi. . . . . Lucrările agricole în multe locuri sunt pe sfârșite. . . . . Mai mult au rămas îndărăt cu lucrările locuitorii din Ungaria de sus. Semănăturile de toamnă, și cu deosebire secara nu se prea desvoltă în mod mulțămitor. . . . . *Grânele de toamnă* sunt îndestulitoare în dreapta Dunării, în stânga Tisei și în Ardeal, de mijloc în stânga Dunării, în dreapta Tisei, în basinul Dunărei și al Tisei, și în o mare parte a unghiului dintre Tisa și Murăș. În ținuturile numite mai în urmă gândacii au făcut mari stricăciuni, ... ici-colea semănăturile au fost atât de slabe încât au trebuit arate. Grânele de primăvară în general sunt de mijloc bune.

Secara de toamnă în partea precumpănitoare este abia de mijloc. . . În grâu și secară s'a ivit multă buruiiană, a cărei plivire cauzează multe griji și mari spese. *Orzul de toamnă* cu puține excepțiuni prosperează destul de bine. *Semănăturile de ovės* în locuri muntoase încă nu s'au sfârșit, în celelalte ținuturi stau foarte bine. . . Puțina *rapiță*, ce a mai rămas, înflorește

frumos și promite o recoltă mijlocie. . . . . Semenatul *cucuruzului* în cea mai parte a Alföldului s'a sfirșit. . . în ținuturile muntoase se continuă cu semănatul și fiindcă timpul e domol și ploios va încolți bine. *Carto-filor timpurii* le-a stricat bruma și înghețul, așa, că unde și unde a trebuit să se înlocuiască cu nouă plantațiuni. De altfel plantațiunile de cartofi se continuă. Bruma și înghețul au cauzat stricăciuni și în *grădinile de legumi*. Legumile târzii s'au dezvoltat bine. *Hrișca, hemeiul și cânepa*, în parte și *inul*, stau bine. Cănepă și in se mai samănă și acum. Plantațiunile de tăbăc stau binișor. *Napilor* le-au stricat mult răcelile; în unele locuri au fost nimicite și trebuie înlocuite prin plantațiuni nouă. Unde și unde s'a început cu săpatul. *Soiurile de nutreț artificiale*, unde au fost stricate de șoareci, sunt de mijloc; în unele locuri lucerna și trifoaiele au fost stricate de brumă. *Iarba de livadă* în urma timpului rece a rămas îndărăt în creștere, dar totuși se poate conta la o recoltă mijlocie. . . vitele au fost scoase la *pășune*. . . . În *vii* gerul din 27 Aprilie a cauzat mari stricăciuni. *Pomii* încă au suferit de ger și brumă. În multe ținuturi le strică și gândacii de Maiu.

În *Austria*. Ploile mari dela începutul lui Aprilie au cauzat semănăturilor din mai multe regiuni mari stricăciuni. Grâul mai pretutindenea a iernat mai bine decât secara și în general se află în stare indestulitoare. Semănăturile de primăvară în urma timpului rău au întârziat. Au rămas îndărăt și ierburile din livezi. *Viile* au suferit de ger afară de cele din Tirolul sudic. Prospectele recoltei în grădinile de pomi sunt favorabile.

În *România* starea semănăturilor de toamnă este în general excelentă. Rapiței i-au stricat unde și unde apa ce a stat baltă pe locuri și vermii. Tăciunile n'a făcut stricăciune până acum. Lucrările de primăvară au fost întârziate din cauza ploilor, vânturile însă au sbicit pământul și semănăturile s'au făcut în timpul din urmă în bune condițiuni. Lipsind călduri prea mari și continue, se speră recoltă abundentă. Unele semănături târzii au eșit slabe din iarnă și astfel vor fi năpădite de buruiiană, care trebuie stărpită cu ori-ce preț. *Viile* și *pomii* roditori promit recolte imbelșugate.

În *Rusia* pe unele locuri situațiunea agricolă e bună, în altele mediocră.

În *Germania* sunt temeri de pagube.

În *Bulgaria* starea semănăturilor e bună.

În *Italia* încă e bună.

În *Spania* de asemenea e bună.

În *Indiile engleze* domnesce secetă mare și astfel se semnaleză foamete. Se scrie de acolo, că pe o întindere de mai multe sute de mile nu se vede nici un spic de grâu, nici o tufă cu verdeață, riurile mari, toate puțurile și toate fântânile au secat. Țara prezintă aspectul unui imens deșert. Într'un district, unde erau 1.300,000 vite, 1 milion din ele au perit de foame. Din lipsa de bucate mor și oamenii. Părinții își părăsesc copiii, din cauza că n'au ce le da de mâncare . . .

În *Statele-Unite* în general starea semănăturilor e bună.

Dela „Reuniunea economică în Orăștie“. Această reuniune a ținut Duminecă în 8 Aprilie a 8 prelegere economică în comuna Turdaș. Dl. I. Moța a vorbit despre însemnătatea mașinilor agricole, și anume despre: grapa de fânețe, ghlăul de fânețe și mașina de sămănat. Dl. C. Baicu a ținut prelegere despre pomărit, despre cultivarea trifoiului și luțernei.

În ședința sa pe Aprilie comitetul reuniunii s'a întreținut asupra chestiunii de a aduce pe sama membrilor săi un transport de vite Pinzgau și Bern, soiu curat. În acest scop s'a adresat în mai multe părți ale țării noastre luând informațiuni, că în ce condițiuni și cu ce prețuri se pot căpăta vițele și tăurenci. Reuniunea va mijloci plățirea în rate a vitelor, ca astfel și membri cu mai puțină prindere să-și poată agonisi acest soiu de animale atât de prețios. Tot în ședința numită comitetul a decis să reti-părească din „Bunul Econom“ lucrările economice mai de samă și să le scoată în cărțicele deosebite pentru plugari. Reuniunea și-a procurat o grapă și un ghlău de fânețe, cari s'au dat în folosința membrilor.

*

Însoțire de credit în Ilimbav. La îndemnul și cu ajutorul „Reuniunii române agricole din comitatul Sibiului“ s'a întemeiat în 24 Aprilie a. c. (a treia zi de Paști) o însoțire de credit sistem Raiffeisen în comuna Ilimbav. Ca fundatori ai însoțirii s'au declarat 60 fruntași din comună, cari îndată s'au și constituit, alegându-și membrii direcțiunei. Mai restează numai înregistrarea firmei la tribunal.

*

Prelegeri economice în Seliște. Duminecă în 1 Aprilie a. c. a preles în Seliște dl avocat I. A. de Preda din ramul grădinăritului: despre cultivarea sparangelului și a ciupercilor. Prelegerea a fost ascultată de public numeros. Sâmbătă în 7 Aprilie tot dl Preda a vorbit despre testamente și donațiuni, anume: despre însemnătatea și condițiunile ce trebuie să întrunească aceste acte pentru a fi aprobate de forurile judecătorești. Dl. Preda a dat și deosebite deslușiri mai multor persoane, cari au făcut întrebări într'o privință sau alta. Instructiva prelegere a fost urmărită cu cea mai mare atențiune, și dl Preda a fost resplătit cu bine meritate aplause.

*

Muzeu agricol în Budapesta. În acest muzeu se află colecții de animale folositoare și stricacioase agriculturii, modele de obiecte, re-cuisite și mașini pentru lucrările privitoare la grădinărit, legumărit, pomărit, viierit, prăsirea vitelor, galițelor, albinelor, cultura mătăsii, cum și mustre de îngrășăminte artificiale, modele de clădiri, obiecte comemorative, conspecte statistice, etc. Muzeul acesta se află în circumscripțiunea VII. strada Kerepes nr. 72., și se poate cerceta gratuit — cu excepțiunea dărilor de Luni și a celor ce urmează după sărbători — în toate zilele între oarele 9—1. Colecțiile din acest muzeu, privite și examinate de agricultorii noștri, cum și de toți cei-ce se interesează de soarta țeranului, pot să influențeze în bine progresul nostru pe terenul agricol.

COMERCIU.

Situațiunea comercială.

În *Ungaria*. Pentru morile din Budapesta s'au cerut în timpul din urmă mari cantități de grâu cu prețuri destul de urcate.

În *Austria* s'a urcat prețul cerealelor și anume din cauza că în provinciile ei nordice semănăturile de seară sunt în o stare foarte rea.

În *România* de asemenea se resimte o urcare a prețurilor.

*

Muzeul comercial din Budapesta s'a provădut cu statute nouă, în cari cercul său de activitate este cu precisiune determinat. Acest institut dă gratuit nu numai autorităților ci și privaților informațiuni cu privire la toate chestiunile aparținătoare comerțului, industriei și comunicațiunei.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, în 8 Maiu 1900.

În primul period al luni expirate circulațiunea efectelor a fost supusă la fluctuațiuni animate. Fluctuațiunea ferului american și a efectelor la bursa din New-York a influențat la început în mod simțitor asupra tuturor burselor europene. Atât Parisul și Londra, cât și Berlinul-Viena steteau sub presiunea deprimătoare a valurilor furtunoase avisate din piețele americane. Mai târziu însă tabloul s'a calmat în parte; — s'a constatat adecă, că întâmplările din America n'au fost decât nisce manevre de speculă și nu un regres al conjuncturilor, ceea-ce a avut de urmare, că atât în Paris, cât și în Londra dispozițiunea a luat un avânt mai inveselector. Din contră însă în Berlin tendința a devenit și mai slabă, cu deosebire în valorile montane, în urma situațiunei precare a târgului monetar. Intre astfel de împrejurări, prea natural — tendința bursei din Viena încă a fost supusă la continue oscilațiuni. Pe la finea primei jumătăți a luni expirate prevalau realisările, și anume în toate categoriile de efecte. Mai tare atinse însă au fost fondurile, în urma știrilor respândite, că împrumutul de stat ungar din nou contractat va ajunge la emisiune cu un curs de tot redus. Mai târziu însă, când s'a vădit, că acest zvon n'a fost decât o mare exagerațiune, — s'a putut observa o tendință mai favorabilă în târgul de fonduri. Cu atât mai restrinsă a fost însă circulațiunea acțiunilor (cu mici excepțiuni), ce se atribue în parte modului de cotare introdus cu 27 Aprilie 1900.

Pela finea luni expirate însă, circulațiunea la bursa din Viena a fost influențată eminaminte numai prin ținuta bursei din Berlin. La vestea, că impositul de circulațiune la această bursă se va scări simțitor, a produs acolo o depresiune generală, așa că ofertul atât din partea speculanților cât și a publicului luase momentan un caracter amenințător. Pe la finea luni însă s'a ivit o mică ameliorare, în speranța că urcarea impositului

totuși nu va fi în mărimea anunțată. Piața din Viena, care stă în permanent contact cu tendința bursei din Berlin, a fost și de astădată nefavorabil influențată. Momentul înveselitor însă nici de astădată n'a lipsit. Vorbirile celor doi Monarhi au avut cel mai bun efect, fiind-că din accentuarea serbătorească a întăririi legăturilor dintre cele trei puteri, cu drept se poate deduce o durabilitate a păcii.

Rapoartele din centrele industriale austriace sunt în genere satisfăcătoare; toți ramii industriali sunt provăduți cu comande suficiente, ceea-ce se poate deduce și din scumpirea unor anumite sorte de fer. În cât privește singuraticii rami de operațiune la bursa din Viena, nici de astădată n'avem de remarcat vr'un deosebit progres. Tirgul de fonduri încă tot stagnează, cu toate-că se speră o îmbunătățire în urma cupoanelor din Maiu; nu-i eschisă însă posibilitatea, ca în proximele zile să se ivească o mai mare cerere. Renta din Maiu și-a eluptat un curs mai bun, dar celelalte s'au mai redus cu mici fracțiuni. Tirgul monetar a notat mici fluctuațiuni. Ultimele zile din Aprilie notau o căutare mai mare, dar cu 1 Maiu ofertul întrece cererea. Discontul privat cu $4\frac{3}{8}\%$ este de tot facil și se speră că în proximele zile moneta va fi și mai abundantă. ☉

CRONICĂ.

Necrolog. În 2 Maiu a. c. a decedat în Brașov în etate de abia 21 ani talentatul tinăr *Vasile Baboie*, funcționar la institutul de credit și de economii „Albina“.

*

„*Román pénzintézetek magyarországbán 1898-ban*“ (Institute de bani române în Ungaria în 1898). Sub titlul acesta a apărut zilele trecute în tipografia diarului „Budapesti Hirlap“ din Budapesta o mică broșurică de 4 pagini expedită, precum aflăm, la toate diarele din țeară cu rugarea de a lua notiță despre aparițiunea ei („szives fölemlítés végett“). Broșurica aceasta retipărită după revista „Magyar Gazda“ se ocupă cu organizațiunea noastră economică-financiară și arată pe basa „Anuarului financiar și economic pe 1898“ de Petra Petrescu, numărul, și în sume generale capitalul social, rezervele, depozitele spre fructificare și profitul net al băncilor noastre. Ca o aparițiune foarte interesantă se relevează faptul că băncile noastre s'au nisuit a intra în legătură unele cu altele, întrunindu-se în 1898 în conferința cunoscută, ale cărei enunțațiuni se reproduc exact. Pe pagina 3—4 se reproduce în întregime „tabela statistică“ dela finea „Anuarului financiar și economic“. De încheiere se spun următoarele: „Este incontestabil că conducerea institutelor valache constituie garanția înfloririi lor, și noi regretăm foarte mult, că inteligența maghiară din Ardeal, cu care, în ce privește numărul și vaza, inteligența română ardeleană d'abea se poate compara, nu poate ajunge acolo unde au ajuns valachii desconsiderați. Noi nici centrala asociațiunilor anunțată cu mare

alaiu nu suntem în stare să o creăm în Cluj. Ca și cum cu moartea contelui Betlen András ar fi dispărut din noi ambițiunea gata de acțiune“.

Precum vedem, cei dela „Magyar Gazda“, ca să împinteneze pe conaționalii lor la activitate ne aduc ca exemplu pe noi „valachii desconsiderați“, la cari privesc cu oare-care invidie, căci vęd fapte, nu numai vorbe. Pentru-ca apelul de sus la adresa inteligenței maghiare să fie mai cu efect, vom adauge că, conform ultimului „Anuar al băncilor române“ apărut la începutul anului curent, numărul băncilor noastre s'au sporit la 73, și că unele din conclusele delegațiunii băncilor s'au pus deja în lucrare încă în 1899.

*

Păcatele economilor maghiari. Dintr'un articol mai lung al revistei „Erd. Gazda“, Nr. 15 a. c. dăm câteva citate: „Economul maghiar s'a născut domn... aplicarea aceasta spre domnie provine... din trecutul său mare și strălucit istoric. Deodată cu desființarea iobăgiei s'a pus capăt vieții tihnite de domni... și a urmat timpul muncii serioase împreună cu calcul și diligență. Cei-ce n'au știut să abđică de aplicările spre domnie au dispărut dela suprafață în urma marei transformări economice rezultată din lupta pentru existență. Jumătatea de secol din urmă ascunde în sine foarte multe învățături în această privință. Câte și mai câte curii nobilitare nu s'au schimbat în acest timp; câte și mai câte familii de proprietari de pământ n'au ajuns în pozițiunea critică de a se despărți de posesiunea stăpănită secolii de-arîndul de străbunii lor...? Experiențele amare n'au fost de ajuns pentru stîrpirea aplicărilor moștenite spre domnie. Economistul maghiar nici ađi nu poate abđice de prerogativele de domn moștenite prin naștere. În lucrările sale și ađi se vădesce în rîndul prim domnului și numai în al doilea, în formă subordinată, se validează economistul... Cheltuesce fără socoteală rațională, se supune pasiunilor de a cheltui ca un magnat și plăcerilor deșerte, se înfiorează de osteneala împreună cu economia și de munca serioasă, n'are idee de cruțare înțeleaptă... și se îngreșează de cel-ce miroasă a meșteșug... Am avut socialism agrar,... am avut și avem socialism domnesc,... a cărui sęcure este îndreptată spre împărțirea oficiilor... La noi, dacă e vorba de alegeri de deputați, de adunări cu colorit politic, acolo aflăm și pe economist. În acest cas nu cunoasce cale obositoare, depărtare mare și pierdere de timp. Caracterul nostru este aplicarea spre politizare strașnică... Dar dacă e să facă numai un pas la adunări economice, gîndesce: să o facă altul, acolo e guvernul, facă-o el... Economistul maghiar nu se rupe cu nimic... E propriul său inamic... Nu ne face de loc bucurie, că trebuie să sbiciuim păcatele noastre. Dar ne împlinim o datorință arătînd pericolul, care amenință, se apropie în mod înspăimîntător, și neapărat va mătura pe economistul maghiar dacă nu se va desbrăca de aplicările spre domnie, spre nepăsare.“

*

„*Vechia Asociațiune funebrală română din Elisabetinul-Timișoarei*“ și-a ținut adunarea generală ordinară pe 1899 în 11 Martie

a. c. Prezenți au fost peste 400 membri, bărbați și femei din loc și din filiale. Adunarea a fost presidată de dl președinte Constantin Mihailovici. Socotelele și raportul comitetului s'au luat la cunoștință. La finea an. 1899 Asociațiunea aceasta avea 4176 membri, cu 315 mai mulți ca la finea anului 1898. Prisosul Asociațiunii cu finea an. 1899 a fost de 11,675 fl. 10 cr., deci cu 1135 fl. 40 cr. mai mare decât la finea an. 1898, cu toate-că în 1899 s'a plătit ereșilor membrilor reposați cu 1400 fl. mai mult decât în 1898. Averea totală a Asociațiunii la finea an. 1899 este de 96,042 fl. 68 cr., din cari 16,460 fl. în acțiuni, iar 78,134 fl. 34 cr. depuși spre fructificare la diferite bănci.

Credem a fi de interes pentru cetitorii „*Rev. Econ.*“, și peste tot pentru publicul nostru românesc, făcând cunoscute unele date din trecutul acestei asociațiuni, și cu atât mai mult, pentru-că noi avem prea puține astfel de reuniuni folositoare (Lugoj, Deva, Orăștie, Sebeșul-săsesc și Sibiu).

Această asociațiune s'a înființat la 1852, când a avut 200 membri. Dela 1852—1856 a avut un capital de 327·50 fl. În anul 1899 Asociațiunea dispune de 96,042·68 fl.

Dela 1889 au început a fi primiți ca membri și neromâni; limba protocolară și de manipulațiune este însă l. română.

Scopul Asociațiuni este: „a da suma de 100 fl. eventual 50 fl. moștenitorilor sau următorilor legitimi ai repausatului, spre acoperirea speselor de înmormântare, în cazul când un membru al Asociațiunii a repausat. Dacă asoc. ar ave mai puțini de 600 membri, atunci din întreagă suma rezultată din taxele de 1 cr. incasați, se detrage din fiecare taxă câte 2 cr. pentru incassatorul și un cr. se deține pentru fond; cei-lalți bani se dau celor rămași după repausatul.“

Taxa de înscriere este următoarea:

<i>Grupa I.</i>	<i>Grupa II.</i>
dela 15—30 ani 1·50 fl.	1.— fl.
„ 31—40 „ 2·50 „	1·50 „
„ 41—50 „ 3·50 „	2·50 „
„ 50—55 „ 5·50 „	3·50 „
„ 56—60 „ 10·50 „	4·50 „

Fiecare persoană, ce se face membru, se obligă a plăti 20 cr. în cazul repausării unui membru, și anume pentru trei sute de casuri urmate unul după altul și pe viitor n'are să mai prestee nici o plătire, rămânând în vigoare drepturile sale la foloasele Asociațiunii.

Asociațiunea are filiale: în Elisabetinul-Timișoarei, în Timișoara, în Fabricul-Timișoarei, în Iosefstadt, în Mehala, Bocșa-germană, Giroda, Lipova, Moșnița, Lugoj, Becicherecul-mic, Vêrșet, S.-Andrieu, Utvin, Deta, Iezvin, Chișoda, Belinț, Sasca-montană, Oravița, Arad, Reșița, Petrovoselo, Mramorac, Caransebeș, Sân-Miclăușul-mare și Csernegyház.

Întreagă averea este fond de rezervă pentru plătirea premiilor pe sama celor repausați.

În timpul celor 10 ani din urmă averea Asociațiunii respective fondul de rezervă, a devenit de 20 ori mai mare. De aici încolo îi este dată

posibilitatea să sporească și mai rapid, și cu atât mai mult, că speșele de manipulațiune sunt foarte neînsemnate în proporțiune cu averea Asociațiunii. Anume: contabilul are ceva peste 600 fl., cassarul ceva peste 400 fl., iar revisorii câte 3 fl. remunerațiune de fiecare revisiune.

*

Reuniunea de înmormântare în comuna Vinerea. Până de present noi am avut reuniuni de înmormântare numai în orașe. Aceste folositoare reuniuni încep acum a se împământenii și pe la sate. În comuna Vinerea, de lângă Orăștie, s'a constituit o asemenea reuniune în decursul lunei Aprilie, sub conducerea dlui Dr. I. Mihu, președintele „Reuniunii economice în Orăștie“.

*

Reuniuni de temperanță. Intre cele mai folositoare reuniuni se numără fără îndoială și reuniunile de temperanță. În Anglia, Francia și alte țări numărul acestor reuniuni crește pe și ce merge în mod foarte îmbucurător. În România încă se arată semne neînșelătoare că începerea luptei în contra alcoolismului se va porni cu putere în scurt timp. În fruntea mișcării au pășit oameni ca d-nii A. D. *Xenopol*, *Cuza*, ș. a. În patrie de asemenea sunt anumite cercuri, cari stăruiesc cu tot înadinsul pentru înființarea acestor fel de reuniuni; iar în special la poporul nostru, după reuniunea din *Babța* s'au mai înființat anul acesta: una în *Tirimia-mare*, unde 130 capi de familie s'au legat în scris, că nu vor mai bea vinars, alta în *Boian*, unde s'au făcut membri 243 Români și 30 Sași, și alta în *Țăgșor*, unde începutul s'a făcut cu 30 familii. Incercări s'au făcut și în alte comune, ca s. e. în *Săbad* ș. a. Fie ca aceste frumoase începuturi să aibă imitatori în toate părțile.

*

Asigurări asupra vieții și liberarea de datorii a pământului. În ședințele sale ținute în timpul din urmă consiliul economic regnicolar german (Landwirtschaftsrath) a făcut două proiecte de tot interesante în chestiunea creditului agricol. Cel dintâiu are de scop începerea organică a asigurării asupra vieții a agricultorilor și liberarea de datorii a pământului. Al doilea proiect are de scop schimbarea împrumuturilor ipotocate.

Însemnătatea acestor proiecte este comentată, între altele și de „*Erdélyi Gazda*“ din Cluj, care le recomandă cu căldură atențiunii publicului maghiar. În deosebi cu privire la proiectul al doilea țice: „un institut de credit, înființat pe baza asocierii, fără scopuri de câștig, ar da posibilitatea ca împrumuturile să ajungă în mâni ecuitabile, în cercul acelorora, cari poartă în inimă interesul agricultorilor. Și doară nicăiri nu ar fi aceasta de așa importanță, ca la noi în Ardeal. Deși în locul institutelor de bani, cari lucră pentru câștig, și în locul bancelor, cari afară de speculațiuni mai urmăresc și scopuri naționalistice (?) un astfel de institut, a cărui țintă să fie bunăstarea materială a agricultorului, ridicarea dezvoltării posesiunilor, care nu poate avea decât o direcțiune, direcțiunea națională maghiară...“

*

In scopul colonisărilor statul a cumpărat până acum 14,482 jugere catastrale, și anume în Ardeal 7.922, iar în comitatele Caraș-Severin și Timiș 6,560 jugere. Pe moșia de 2,120 jug., cumpărată dela baronii Kemény, pe hotarul comunelor Tritul-de-jos și Tritul-de-sus colonisarea se va începe în primăvara viitoare. Numai de n'ar fi de deochi, ca și celelalte încercări făcute pe Câmpie și în alte părți.

*

România a exportat cereale în 1899 de peste 224 milioane lei, iar în 1899 — din cauza secetei — numai ceva peste 85 milioane, deci o diferență colosală în minus de 139 milioane lei.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ECONOMIC.

Școale economice. În 1898 au fost în Ungaria 61 școale și instituțiuni culturale economice, toate cu limba de propunere maghiară sau germană; noi Românii n'avem nici barem una. Aceste școale au fost cercetate de 2784 școlari, dintre cari numai 72 români, adică 2.79%.

Școalele superioare au fost cercetate de 6 școlari români, cele *agronomice* de 24, cele *pentru vințelari și vierit* de 8, cele *speciale* de 34. În proporție cu numărul locuitorilor români din patrie, școalele din vorbă ar fi trebuit să fie cercetate de 350 școlari români. (După „*Bunul Econ.*“)

*

Școale pentru industriași și meseriași. Școale superioare pentru industrie sunt 3, cu 450 elevi, dintre cari nici unul român. Școale pentru industriași au fost 24. Școale pentru meseriași au fost 9, cursuri pentru meseriași au fost 7. În aceste trei soiuri de școale au umblat 3713 învățacei, dintre cari numai 16 români. Școale pentru ucenicii dela meserii au fost 379, cercetate de 3040 ucenici români, un număr îmbucurător față cu împregiurările noastre. (După „*Bunul Econ.*“)

LITERATURĂ.

Bibliografie.

„*Legea veterinară.*“ În zilele aceste a apărut „Învățătorul Muntean împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre legea veterinară (lecuirea vitelor) și boalele lipicioase (contagioase) stând cu ei la sfat în serile lungi de iarnă, de Tormay Béla. Traducerea în limba română îngrijită prin comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului. Ediția II. revădută. Prețul 80 bani (cu porto postal 90 bani). Sibiu. „Tipografia“, societate pe acțiuni. 1900.

Prima edițiune a apărut în 1891 și după aproape 9 ani vedem reeditându-se această carte folositoare. am putea dice, indispensabilă nu numai pentru fie-care plugar, ci și pentru deregătoriile noastre sătesci, cum și

pentru preoțime, învățătorime și bibliotecile populare. Iată cuprinsul acestei cărți care se extinde pe 160 pag.: Prefață. Introducere. Motivarea legii veterinare. Boale contagioase. Ce sunt bacteriile. Importarea boalelor contagioase. Separarea. Causa paspoartelor de vite. Supraveghiarea tirgurilor și a ospătăriilor. Separarea și secuestrul. Animale bolnave, suspecte și bănuite de infectare. Abatorul și tăierea. Mijloace ce servesc la pustiirea materiilor infectătoare. Pesta bovină, ciuma vitelor. Prețuirea la despăgubiri. Desinfectarea curților și a grajdurilor. Boala de splină (Anthrax). Locul de îngropare a mortăciunilor. Păstorii. Turbarea. Inclinarea spre boale. Răpciuga și vermii de pele. Boala de gură și de unghii. Aprinderea lipicioasă a plămânilor. Vărsatul oilor. Paralisia cailor de prăsilă. Umflătura beșicată. Riia la cai și alte animale. Orbalțul porcilor, etc.

Chiar și numai din această înșirare seacă a materiei se poate vedea, că cartea merită a fi cetită de toți cei-ce se ocupă cu agricultura. Limba e și mai îngrijită ca la I edițiune, iar tiparul mai mare și mai revărsat. Recomandăm această carte, care formează Nr. 4 al Bibliotecii „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“, cum și Nr. 9 din această bibliotecă, număr apărut iarăși numai acum de curând sub titlul: „Povețe pentru stîrpirea gândacilor de Maiu“. Instrucțiunea stațiunii r. u. de stat entomologice, care se extinde pe 8 pagini și costă 10 fileri exemplarul. Sibiu, 1900. „Tipografia“, societate pe acțiuni.

Trageri la sorti.

Losuri sârbești cu premii din anul 1881. La 2/15 Aprilie 1900 s'au sortat următoarele 18 serii: 412, 782, 1182, 1267, 1747, 2029, 2217, 2614, 2654, 2710, 2749, 3826, 3893, 4413, 5167, 5577, 6335, 6458; dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele losuri:

Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci
782	44	1000	2029	32	275	2749	30	90000	4413	30	500
1182	11	10000	2217	45	500	3826	13	3500	6335	32	1000
1747	3	500	2614	37	275.						

Toate celelalte 890 losuri cuprinse în seriile de sus dobândesc cel mai mic premiu de câte franci 100. Rambursarea — fără detragere — se face din 1/14 Maiu 1900. Proxima tragere la 2/15 Iulie 1900.

Losuri turcești cu premii. La 1 Aprilie 1900 s'au tras următoarele câștiguri principale:

Nr.	franci	Nr.	franci	Nr.	franci	Nr.	franci
135327	1000	333341	1000	743744	1000	1000879	60000
141058	3000	353960	3000	777462	1000	1029684	3000
163808	20000	452704	3000	801516	1000	1179007	1000
191764	3000	459144	6000	862581	1000	1280997	1000
200462	1000	503751	3000	862582	1000	1567035	1000
203112	1000	503754	1000	862584	1000	1570923	1000
203114	1000	553452	3000	902041	1000	1584217	60000
246308	1000	596226	3000	956466	6000	1662946	1000
270042	3000	613449	6000	956467	1000	1752071	6000
270045	1000	629383	1000	963022	3000	1821726	3000
293291	1000	642799	3000	963758	1000	1829765	1000
305442	6000	699090	6000	963759	20000	1837629	1000
						1826674	1000
						1923610	1000

Toate celelalte losuri dobândesc câte 400 franci. Rambursarea se face cu 58% a premiului dobândit — după o lună; dar losurile trebuie să fie prezentate.

Losuri de Stat din anul 1860. La 1 Mai 1900 au eșit la sorți următoarele 220 serii: 202 208 304 399 400 571 591 711 1110 1322 1356 1688 1755 1848 1864 1884 1950 2047 2093 2115 2140 2188 2218 2275 2322 2337 2457 2546 2600 2626 2756 2939 2946 2982 3255 3340 3445 3471 3641 3802 3956 3961 4131 4162 4365 4445 4474 4504 4743 5044 5059 5097 5438 5561 5573 5578 5668 5726 5742 5770 5849 6030 6060 6105 6187 6263 6268 6309 6400 6597 6629 6682 6807 7021 7043 7132 7157 7165 7699 7766 7774 7886 7900 8213 8284 8302 8395 8397 8551 8866 9079 9111 9189 9314 9321 9508 9529 9600 9736 9961 10103 10130 10439 10759 10786 10858 10919 11061 11084 11134 11418 11438 11469 11475 11484 11541 11602 11616 11681 11729 11809 11887 11901 12012 12045 12226 12268 12282 12384 12434 12518 12678 12689 12709 12712 12867 12870 13247 13278 13283 13377 13466 13486 13500 13536 13564 13682 13727 14021 14110 14171 14255 14275 14472 14620 14749 14782 14900 14938 14946 15024 15056 15097 15194 15377 15578 16008 16052 16062 16116 16190 16245 16351 16362 16368 16411 16522 16524 16532 16564 16565 16837 16909 17161 17267 17349 17387 17390 17497 17554 17673 17694 17701 17728 17761 17816 17859 17939 18015 18020 18156 18339 18354 18412 18780 18809 18883 18975 19020 19086 19305 19494 19498 19600 19613 19656 19694 19701 19835 19870.

Dintre acestea cu premii mai mari s'au tras următoarele:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
400	11	2000	9079	20	2000	12709	13	2000	16062	18	2000
711	6	10000	9111	3	10000	12712	12	10000	16116	20	10000
	17	10000	9189	16	10000	12867	17	10000	16190	10	2000
2218	9	2000	9314	3	10000	12870	11	2000		12	2000
2546	8	10000	9736	20	600000	13278	8	10000	16362	7	2000
5044	20	10000	11061	15	10000	13486	1	2000		10	2000
6060	1	2000	12012	6	2000	14255	17	2000	17554	19	100000
	19	2000		9	10000	14900	15	50000	17728	2	10000
6105	18	2000	12226	2	2000	14946	10	2000	17761	1	2000
7157	8	2000	12268	8	2000	15578	8	10000	18339	17	2000
7900	10	2000	12282	9	2000	16008	17	20000	19020	12	20000
8213	7	2000	12518	11	2000		20	2000	19835	12	2000
8284	4	2000	12709	5	2000.						

Toate celelalte losuri cuprinse în seriile de sus dobândesc cel mai mic premiu de Cor. 1200 ev. 240 amăsurat valorii nominale. — Rambursarea se face la 1 August 1900. — Proxima tragere de serii se va face la 1 August 1900.

Losuri Crucia roșie italiană. La tragerea de premii din 1 Mai 1900 s'au sortat următoarele losuri:

Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire
709	36	35000	8087	31	50	1157	47	500
903	7	50	10141	12	50	11843	42	2000
7254	29	50	10944	20	1000.			

Rambursarea acestor premii cu subtragere de 20% impozit se va face la 9 Mai 1900. — Cuponul de premii se detașază, iar losul se restituie proprietarului, spre participare la proximele trageri de amortisare, până când ese la sorți.

La tragerea de amortisare s'au sortat următoarele 20 de serii: 301 474 816 1186 1780 1806 2547 3961 5042 5472 5558 7291 7584 7973 8788 9279 9826 10167 11113 11196. Losurile cuprinse în aceste 20 serii (fie-care serie cuprinde losurile dela Nr. 1—50) se vor rambursa la 9 Mai 1900 cu câte 31 Lire minus impozitul de circulațiune. Cuponul de premiu se restituie proprietarului cu îndreptățirea de a participa la proximele trageri de premii până la tragerea losului respectiv din urnă.

Losuri hipotecare ungare de 3% din anul 1895. Cu 20 coroane premii s'a sortat în 25 Aprilie 1900 *Seria 119 Nr. 1—100*. Aceste 100 losuri vor primi la 25 Iunie 1900 un premiu de câte 20 coroane și după plățirea acestui premiu losurile se vor stampila.

La tragerea de câștiguri s'au sortat următoarele losuri:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
164	10	400	694	79	100000	1351	74	400	2535	36	2000
363	84	400	752	28	400	1586	3	4000	3246	27	2000
408	89	400	1093	65	400	1630	48	400	3254	74	400
421	10	400	1235	62	400	1766	39	2000	3289	88	400
556	80	400	1318	64	400	2060	36	400	3445	87	400

Rambursarea acestor premii se face la 25 Iulie 1900, primind proprietarul în locul obligațiunilor vechi altele de aceeași serie și număr, pe cari se va face evident prin stampilare, cumcă s'a plătit premia.

La tragerea de amortisare s'au sortat *Seria 1779 și 2083 Nr. 1—100*. Losurile cuprinse în aceste serii se vor rambursa cu câte 200 coroane, estradându-se proprietarului un bilet de premiu cu care va participa la proximele trageri de câștiguri și premii.

Amortisațiuni.

Losuri Pálffy: Nr. 51701. 2187, 61913.

Rentă comună de 4 2/10 argint: (Ianuarie—Iulie): Nr. 51978 à fl. 100.

Losuri de stat din anul 1860: *Seria 760 Nr. 14 Cat. I* per fl. 100.

Boden Losuri de 3% din anul 1889: *Seria 6587 Nr. 39*.

Losuri Salm Nr. 15884.

Losuri pentru Navigațiunea Dunăreană: Nr. 45716.

Losuri Genoisi: Nr. 50637.

Losuri Waldstein: Nr. 61895.

Losuri Braunschweig: *Seria 3952 Nr. 5*.

Losuri Crucia roșie italiană: *Seria 8422 Nr. 6*.

Renta comună de 4 2/10 bilete: Nr. 100523 per. fl. 100.

Din 1 August 1868: Nr. 35682, 109113, 136699, 145344 per. fl. 1000— Din 1 Novembre: 1868: Nr. 288556 per. fl. 1000— Din 1 August 1868: Nr. 31501, 35870, 70859, 72802, 137950, 156258, 164129, 212518, 212542, 214034, 221385, 231932, 243582, 266089, 266090, 266091, 266092, 266093, 266094, 266095, 266096, 266097, 270277, 270278, 284323, 290336, 290339, 295291, 295294, 295295, 295296, 295297, 296269, 296270, 296271, 296272, 296273, 296274, 306582, 318498, 320101, 320202, 321675, 341268, 347230, 360066, 372478, 392528, 400130, 404478, 413773 65057 per fl. 100— din 1 Novembre 1868: Nr. 61156, 84144, 110679, 130457, 146322, 150944, 165836, 172008, 172009, 172010, 172011, 172014, 172015, 172134, 278394, 321758, 373506, 375487, 375488, 406761, 409139, 409140, per fl. 100 și Nr. 185, 6843 per fl. 50— Din 1 Februarie 1872: Nr. 67027 per fl. 400.

Renta comună de 4 2/10 argint: Nr. 8643 per fl. 1000— Din 1 Octobrie 1868: Nr. 153836, 164408, 164409 per fl. 100— Din 1 Iulie 1868: Nr. 475790 până 475795 per fl. 100— Din 1 Ianuarie 1871: Nr. 14643 per fl. 600— Din 1 Iulie 1885: Nr. 48129 per fl. 100.

Renta Ungară de 4% aur lit. C. Nr. 260711 per fl. 1000.

Împrumutul de 5% urban de Viena din anul 1867: Nr. 6690, 20772 per fl. 1000; Nr. 8346, 8898, 17266, 18251, 18449 per fl. 100.

Împrumutul Chinez de stat de 4 1/2% din anul 1898: Lit. B. Nr. 10498 per 50 funți sterlg. Lit. C. Nr. 76131, 76134, 76135 per 100 L.

Priorități de ale căii ferate de stat austro-ungare 3%: Nr. 186753 I. emis. (rețeaua veche) per franci 500.

Bursa de efecte din Viena.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări și rentabilitatea lor.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Bancnotă).
 C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Cassă de păstrare. Cr. = Credit.
 d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los.
 Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de impozite. Scr. = Serisuri.
 St. = Stat. ung. = ungară. *) cu subtragere de 2% dare per cupon.

20 Aprilie 1900		Do- bândă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	5 Maiu 1900		
Cum- pără	vinde				Cum- pără	vinde	Renta- bilitatea
		%					%
I. Efecte publice.							
99.20	99.40	4 ^{3/10}	Renta comună austr. ung. (hârtie)	Mai, Nov.	98.85	99.05	4.25
99.20	99.40	4 ^{3/10}	dto dto dto	Febr., Aug.	98.85	99.05	4.25
99.—	99.20	4 ^{3/10}	dto dto (arg.)	Ian., Iul.	98.25	98.45	4.28
99.—	99.20	4 ^{3/10}	dto dto dto	Apr., Oct.	98.25	98.45	4.28
98.60*	98.75	4	Renta austr. (aur) sc.	dto	117.—	117.20	4.10
99.65	98.85	4	dto. dto (coroane) sc. dto.	Mart., Sept.	98.10	98.30	4.08
97.55*	97.70	4	dto. ung. (aur) sc. ung.	Ian., Iul.	116.95	117.20	4.09
93.55	93.75	4	dto. dto. (coroane) sc.	Iun., Dec.	92.55	92.75	4.35
100.—	100.60	4 ^{1/2}	Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889	Ian., Iul.	99.60	100.40	4.52
101.—*	101.50	4 ^{1/2}	dto. (aur)	Febr., Aug.	120.50	121.50	4.50
98.—	98.50	4 ^{1/2}	Obl. de Regalii ung. sc.	Ian., Iul.	98.—	98.90	4.53
92.70	93.30	4 ^{1/2}	dto croato-slav. sc.	dto	99.—	—	4.05
93.75	94.25	4	Bonuri rurale dto. sc.	dto	92.75	93.75	4.02
92.70	93.30	4	dto ung. sc.	dto	92.50	93.30	4.30
93.—	93.—	4	Impr. orașului Viena d. 1894**)	Mart., Sept.	93.—	93.50	4.36
97.—	97.10	4	dto dto dto d. 1898**)	Ian., Iul.	96.60	96.85	4.00
83.80*	84.20	6	dto C. F. de st. bulg. d. 1889	Apr., Oct.	99.75	100.75	5.98
83.60*	84.—	6	dto (hip.) C. F. de st. bulg. d. 1892	Ian., Iul.	99.75	100.75	5.98
II. Scrisuri fonciare.							
95.20	96.20	4	Instit. de Cred. fonciar austr. (Oestr. B.-Cr. A.)**)	Apr., Oct.	95.—	96.—	4.11
98.30	99.30	4	B. centr. austr. de Cr. fonc. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.) . . . . . C.	Ian., Iul.	98.15	99.15	4.05
100.40	101.—	4 ^{1/2}	dto dto . . . . . B. B.	Apr., Oct.	101.—	—	—
99.—	99.75	4 ^{1/2}	B. com. B.-Pesta . . . . . B. B.	Febr., Aug.	99.—	99.75	4.52
93.75	94.75	4	dto dto . . . . . C.	dto	93.75	94.75	4.28
102.50	103.50	4 ^{1/2}	dto dto (Obl. c. 10% pr.) B. B.	Apr., Oct.	102.50	103.50	4.37
94.75	95.75	4	dto dto dto (5% pr.) C.	dto	94.75	95.75	4.28
99.05	100.05	4	Banca austro-ungară . . . . . B. B.	dto	98.90	99.90	4.01
100.—	101.—	5	„Albina” Sibiu . . . . . C.	dto	100.—	101.—	4.95
100.—	101.—	5	dto t dto . . . . . B. B.	Ian., Iul.	100.—	101.—	4.95
99.—	100.—	4 ^{1/2}	Cassa de păstrare (Allg. Sparkassa) Sibiu em. IV . . . . . C.	Mart., Sept.	99.—	100.—	4.50
99.—	100.—	4 ^{1/2}	Inst. de Cred. fonc. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiu em. VI . . . . . C.	dto	98.75	99.75	4.52
98.25	99.25	4 ^{1/2}	I Cassă de păstrare a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.) . B. B.	Mai, Nov.	98.25	99.25	4.55
98.50	99.50	4 ^{1/2}	Cassa de p. regnie. ung. centr. Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.) . B. B.	Febr., Aug.	98.25	99.25	4.55
98.—	99.—	4 ^{1/2}	B. hip. centr. a C. de p. ung. (Tak. pztr. közp. jelzalog B.) em. IV, V. B. B.	Mart., Sept.	—	—	—
96.—	97.—	4	Instit. de Cred. fonciar ung. (Magy. földhit. int.)	dto	96.—	97.—	4.12

*) Notarea în procente. **) Notarea Bursei din Budapesta.

20 Aprilie 1900		De- bândă	Numirea valorilor	Căştigul minimal	5 Maiu 1900	
Cumpără	vinde				Cum- pără	vinde
III. Losuri.						
164.—	165.50	3/2	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. = 525 C.	304.—	168.50	170.—
136.50	137.50	4	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. = 1000 C.	580.—	136.—	136.50
160.—	161.—	4	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. = 200 C.	116.—	158.50	159.25
201.75	202.75	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a. = 200 C.	180.—	202.25	202.75
201.75	202.75	—	dto dto à fl. 50 v. a. = 100 C.	90.—	202.—	203.—
164.—	165.—	—	L. de St. ung. de fl. 100 = 200 C.	155.81	164.—	165.—
164.—	165.—	—	dto de fl. 50 = 100 C.	77.87	163.75	164.75
139.50	140.50	4	L. „Tisa“	120.—	138.50	119.50
13.—	14.—	—	L. Basilica din Budapesta supr. timb.	6.—	13.—	14.—
—	—	—	L. Jó-szív supra timbrate	2.—	—	—
400.—	401.50	—	L. Credit de fl. 100	180.—	400.—	401.25
133.—	134.—	—	L. Clary de fl. 40	58.—	131.75	132.75
335.—	345.—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	335.—	345.—
257.—	258.—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	256.—	258.—
65.—	67.—	—	L. Insbruck de fl. 20	28.—	64.50	66.50
67.—	72.—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	71.25	72.25
239.25	240.25	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	239.—	241.—
235.50	237.—	3	L. de ale inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	235.50	237.—
134.—	136.—	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.50	134.—	136.—
132.50	133.50	—	L. „Pálffy“ dto	58.—	132.50	133.50
65.—	66.—	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	63.50	65.50
42.20	43.—	—	L. Crucea roşie austr. de fl. 10	12.40	42.—	43.—
21.70	22.70	—	dto ung. de fl. 5	6.50	20.75	21.75
—	—	—	dto italiană Lire 10	—	—	—
175.—	177.—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	175.25	177.25
59.50	60.50	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	59.50	60.50
182.—	184.—	—	L. St. Genois de fl. 40	62.25	183.—	185.—
130.—	—	—	L. Stanislau de fl. 20	24.—	130.—	—
370.—	—	4 1/2	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	370.—	—
170.—	—	4	de fl. 50*)	50.—	170.—	—
241.50	243.50	4	Ser. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100	100.—	240.—	242.—
178.—	184.—	—	L. Waldstein à fl. 20	20.50	178.—	—
387.—	389.—	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	387.—	389.—
IV. Valute.						
11.38	11.42	—	Galbini c. r. monetă	—	11.38	11.42
11.36	11.40	—	„ ferecaţi	—	11.34	11.38
19.27	19.30	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	19.29	19.31
23.64	23.72	—	20 Marce aur	—	23.68	23.76
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
118.37 1/2	118.55	—	Bancnote germâne (100 Marce)	—	118.37 5/10	118.50
96.40 5/10	96.52 9/10	—	„ franceze (100 franci)	—	96.50	96.65
2.55	2.56 3/10	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	2.55 5/10	2.56 9/10
24.23	24.31	—	Sovereignes	—	24.22	24.30
—	—	—	Bilete române	—	—	—

Etalonul de interese al bancei austro-ung. din 5 Maiu 1900: La cambii 4 1/2 0/0, Lombard pe rente şi scrisuri fonciare de ale băncii 5 0/0, pe alte efecte 5 1/2 0/0.

Discont privat: cu scadenţe de 3 luni 4 1/4 0/0, cu scadenţe mai lungi 4 3/4 — 5 1/4.

Bursa de efecte din București.

Valori	Do- bândă	Scadinta cupoanelor	Cursul din		Renta- bilitatea
			20 April 1900	5 Maiu 1900	
Renta rom. amort. . . . . 1881—88	5 ^{0/0}	Apr., Oct.	94.25	95 50	5.23
" " Impr. 1892	5	Ian., Iul.	95.—	95.50	5.23
" " " 1893	5	dto	—	—	—
" " " 1894	4	Apr., Oct.	—	—	—
" " " de 32 ^{1/4} mil.	4	Ian., Iul.	80.50	81.—	4.90
" " " " 50	4	dto	81.—	82.25	4.90
" " " " 274 " 1890	4	dto	82.—	82.25	4.90
" " " " 45 " 1891	4	dto	82.—	82.25	4.90
" " " " 120 " 1894	4	dto	82.—	82 25	4.90
" " " " 90 " 1896	4	Mai, Nov.	—	—	—
Împrum. de 180 mil. 1898	4 ^{9/0}	Iun., Dec.	—	—	—
Obl. com. București 1896	4 ^{1/2}	Mar., Sept.	—	—	—
" " " 1898	4 ^{1/2}	Ian., Iul.	—	—	—
Ser. fone. rurale	5	dto	94.75	94.75	5.37
" " " urbane București	4	dto	79.25	79 75	4.97
" " " Iași	5	dto	86.75	86 75	5.70
	5	dto	80.50	81.—	6.05
Acțiuni.					
	ultima divid.	Capital vărsat			Nomi- nal
	L. n.	L. n.			L. n.
B. Română	12.81	150.—	—	—	500.—
B. Națională	112.—	întreg	2400.—	2380.—	500.—
B. Agricolă	23.—	375.—	340.—	338 50	500.—
B. de Escompt	20.—	întreg	294.—	288.—	200.—
B. Dacia-România	35.—	"	461.—	460.—	200.—
B. Națion. de asigurare	32.—	"	458.—	460.—	200.—
Soc. de basalt artificial	7.50	"	—	—	250.—
" Rom. de construcții	—	"	45.—	45.—	200.—
" de furnituri militare	60.—	"	—	—	500.—
" română de tramw.	40.—	"	—	—	200.—

Etalonul de interese la B. Naț. rom. din 5 Maiu 1900: Escompt 8%, Lombard 9%.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 4 Maiu 1900.

Grâne de	Calitatea per Hectol.	Prețul pro 100 Chilogr.		Calitatea per Hectol.	Prețul per 100 Chilogr.		Grâne	Specia	Calitatea per Hectolitru	Prețul per 100 Chilogr.	
		dela	până la		dela	până la				dela	până la
Bănat	76	7.40	7.55	77	7.40	7.60	Secară . . .	Prima	70—72	6.35	6.55
dto	78	7.55	7.70	79	7.60	7.85	dto . . .	Secunda	—	6.15	6.30
dto	80	7.85	8.—	81	—	—	Orz	Nutreț	60—62	5.65	5.70
Tisa	76	7.60	7.95	77	7.65	8.—	dto . . .	de povarnă	62—64	5.45	5.55
dto	78	7.75	8.13	79	7.80	8.15	Ovės	—	39—41	5.35	5.45
dto	80	8.—	8.20	81	8.05	8.30	Porumb . . .	Bănățan	—	5.25	5.45
Pesta	76	7.35	7.55	77	7.40	7.70	Rapiță . . .	—	—	12.05	13.05
dto	78	7.60	7.90	79	7.65	7.95					
dto	80	7.90	8.05	81	7.95	8.05					
Alba reg.	76	7.45	7.50	77	7.50	7.75					
dto	78	7.65	7.80	79	7.70	7.95					
dto	80	7.95	8.05	81	8.—	8.15					
Bacica	76	—	—	77	—	—					
dto	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
România tr. v.	76	—	—	77	—	—					
Sêrbia tr.	78	—	—	79	—	—					
Bulgaria tr. v.	80	—	—	81	—	—					
							Diverse produse	Specia			Prețul per 100 Chilogr.
											se cump.
											se vinde
							Untură de porc	de B.-Pesta	56.50	57.—	
							Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)	—	—	
							dto	afumată	52.—	53.—	
							Prune	bosniace 1899	28.—	28.25	
							dto	sêrbesci 1899	27.25	27.75	
							Magiun (lic.d.pr.)	slavon	18.25	18.75	
							dto	sêrbesc	16.25	16.50	

Proprietar și editor: Dr. C. Diaconovich.

Tiparul Tipografiei arhidieceesane.

794-14051